

Nr 264.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 1 och 2 §§ förordningen den 28 september 1928 (nr 376) om särskild skatt å vissa lotterivinster, m. m.; given Stockholms slott den 6 april 1945.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

- 1) förordning angående ändrad lydelse av 1 och 2 §§ förordningen den 28 september 1928 (nr 376) om särskild skatt å vissa lotterivinster;
- 2) lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370);
- 3) förordning om ändring i taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379); samt
- 4) förordning om ändrad lydelse av 3 § lotteriförordningen den 19 maj 1939 (nr 207).

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Förslag

till

Förordning

angående ändrad lydelse av 1 och 2 §§ förordningen den 28 september 1928 (nr 376) om särskild skatt å vissa lotterivinster.

Härigenom förordnas, *dels* att 1 och 2 §§ förordningen den 28 september 1928 om särskild skatt å vissa lotterivinster¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, *dels ock* att övergångsbestämmelsen till nämnda förordning skall upphöra att gälla, såvitt angår vinster som utfallit vid vinstdragning å premieobligationer, utfärdade före den 1 januari 1929.

Nuvarande lydelse:

1 §.

1 mom. Å vinst i svenskt penninglotteri och å vinst vid vinstdragning på här i riket utfärdade premieobligationer skall, därest *vinsten överstiger tjugufem kronor eller, såvitt angår vinst å halvlott i penninglotteri, tolv kronor 50 öre*, till staten erläggas en särskild skatt *utgörande tjugu procent av vinstens belopp*. Skatt som nu sagts skall *ock utgå å vinst i annat här i riket anordnat lotteri, vilken utgöres av värdepapper*.

Skatt skall — — — vinnaren uttagas.

Föreslagen lydelse:

1 §.

Å vinst i svenskt lotteri och å vinst vid vinstdragning på här i riket utfärdade premieobligationer skall, därest *vinstens värde överstiger i fråga om vinst i varu- eller tombolalotteri ett-hundra kronor, i fråga om vinst å halvlott i penninglotteri tolv kronor 50 öre samt i fråga om annan vinst tjugufem kronor*, till staten erläggas en särskild skatt *motsvarande tjugu procent av vinstens värde*. Skatt som nu sagts skall *dock icke utgå å vinst vid vadhållning medelst totalisator vid hästtävlingar, ej heller å vinst i varu- eller tombolalotteri, däri endast skänkta vinstföremål förekomma*.

Vid beräkning av skattebeloppet skall i vinstens värde inräknas den å vinsten belöpande skatten.

Skatt skall — — — vinnaren uttagas.

¹ Senaste lydelse se beträffande 1 § 1 mom. och 2 § 1942:276 samt beträffande 1 § 2 mom. 1935:29.

Nuvarande lydelse:

Föreslagen lydelse:

2 mom. Under penninglotteri inbegripes i denna förordning vadhållning, som enligt Kungl. Maj:ts tillstånd anordnas för allmänheten i samband med idrottstävlingar, dock ej vadhållning medelst totalisator vid hästtävlingar.

2 §.

När vinst, som avses i 1 § 1 mom., utbetalas eller utgives till vinnaren, skall lotteriets anordnare eller premieobligationernas utfärdare innehålla så stor del av vinsten, som motsvarar den stadgade skatten å densamma.

2 §.

När vinst, som avses i 1 §, utbetalas eller utgives till vinnaren, skall lotteriets anordnare eller premieobligationernas utfärdare innehålla så stor del av vinsten, som motsvarar den stadgade skatten å densamma.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1946, dock att äldre bestämmelser alltjämt skola äga tillämpning i fråga om vinst, som blivit tillgänglig för lyftning före nämnda dag, ävensom i fråga om annan vinst i varu- eller tombolalotteri, därest tillstånd till lotteriet meddelats innan denna förordning utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

I fråga om vinst, som utfallit vid vinstdragning å premieobligationer, vilka utfärdats före den 1 juli 1942, skall skatten utgöra endast tio procent av vinstens belopp.

F ö r s l a g

till

L a g

om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370).

Härigenom förordnas, att 19 §, anvisningarna till 19 § samt punkterna 2 och 3 av anvisningarna till 36 § kommunalskattelagen den 28 september 1928¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

Nuvarande lydelse:

19 §.

Till skattepliktig inkomst enligt denna lag räknas i c k e:

vad som vid — — — i 35 §;

lotterivinst, som är underkastad beskattning jämligt förordningen om särskild skatt å vissa lotterivinster, eller annan vinst i sådant penninglotteri eller vid vinstdragnin g å sådana premieobligationer, som i nämnda förordning avses, och ej heller andra lotterivinster än nu nämnts, därest deras sammanlagda värde under beskattningsåret understigit 100 kronor;

vad som i — — — mottagarens utbildning.

Föreslagen lydelse:

19 §.

Till skattepliktig inkomst enligt denna lag räknas i c k e:

vad som vid — — — i 35 §;

vinst i svenskt lotteri eller vinst vid vinstdragnin g på här i riket utfärdade premieobligationer och ej heller sådan vinst i utländskt lotteri eller vid vinstdragnin g på utländska premieobligationer, som uppgår till högst 100 kronor;

vad som i — — — mottagarens utbildning.

Anvisningar

till 19 §.

1. Fattigunderstöd, begravningshjälp — — — sista stycket).

2. *Enligt förordningen om särskild skatt å vissa lotterivinster skall dylik skatt erläggas för vinst i svenskt pen-*

till 19 §.

Fattigunderstöd, begravningshjälp — — — sista stycket).

¹ Senaste lydelse se beträffande 19 §, punkt 2 av anvisningarna till 19 § och punkt 2 av anvisningarna till 36 § 1942: 277, beträffande punkt 1 av anvisningarna till 19 § 1940: 876 samt beträffande punkt 3 av anvisningarna till 36 § 1930: 190.

Nuvarande lydelse:

ninglotteri (varunder jämväl inbegripes vadhållning, som enligt Kungl. Maj:ts tillstånd anordnas för allmänheten i samband med idrottstävlingar, dock ej vadhållning medelst totalisator vid hästtävlingar) ävensom för vinst vid vinstdragning å svenska premieobligationer, såvida obligationerna utfärdats efter den 31 december 1928, dock att vinst, som ej överstiger tjugufem kronor eller, såvitt angår vinst å halvlott i penninglotteri, tolv kronor 50 öre, är fri från dylik skatt. Likaledes skall särskild skatt erläggas för vinst i annat här i riket anordnat lotteri, vilken utgöres av värdepapper. Vinst, som i sådant penninglotteri eller vid vinstdragning å sådana premieobligationer, varom ovan nämnts, tillfaller annan än lotteriet eller obligationernas utfärdare, är icke underkastad inkomstskatt även om på grund av vinstens ringa belopp särskild skatt icke skall utgöras för densamma, varemot varje annan lotterivinst, för vilken icke utgår särskild skatt, i och för sig är skattepliktig och således skall beskattas som inkomst, om dess värde tillsammans med värdet å övriga dylika lotterivinster (varulotterivinster, som ej bestå av värdepapper, totalisatorvinster etc.) under beskattningsåret uppgår till minst 100 kronor.

till 36 §.

2. För att — — — av realisationsvinst. Avdrag är medgivet för alla de utgifter, som den skattskyldige under beskattningsåret haft för inköp av lottsedlar eller för andra liknande insatser i lotteri, dock med undantag för svenska premieobligationer samt

Föreslagen lydelse:

till 36 §.

2. För att — — — av realisationsvinst. Avdrag är icke i något fall medgivet för utgifter för inköp av lottsedlar eller för andra liknande insatser i lotteri.

Nuvarande lydelse:

Föreslagen lydelse:

lottsedlar eller insatser i penninglotteri av den beskaffenhet, att för vinst i detsamma skall erläggas skatt enligt förordningen om särskild skatt å lotterivinst och att vinsten för den skall icke skall beskattas såsom inkomst (jfr punkt 2 av anvisningarna till 19 §). Avdrag är sålunda medgivet för alla kostnader för inköp av lottsedlar i varu- eller tombolalotteri, och gäller detta även om å sådan lott utfallit vinst, som utgöres av värdepapper och därför icke skall beskattas som inkomst. Har den skattskyldige haft annan lotterivinst än vinst i sådant penninglotteri eller vid vinstdragning å sådana premieobligationer, som ovan nämnts, till så litet sammanlagt belopp att densamma enligt 19 § icke är skattepliktig, få utgifterna för lottköp eller insatser i lotteri avdragas från realisationsvinst endast i den mån de överstigit lotterivinsten.

3. I punkt 6 av anvisningarna till 18 § angives vad som beträffande icke yrkesmässig avyttring av fast eller lös egendom ävensom deltagande i lotteri utgör en särskild förvärvskälla. Avdrag enligt punkt 2 här ovan för realisationsförlust eller förlust å deltagande i lotteri får göras från realisationsvinst eller lotterivinst, som uppkommit i samma förvärvskälla som realisationsförlusten eller förlusten å deltagande i lotteri. Av 46 § 1 mom. framgår, att, om härvid underskott uppstår, detta icke får avdragas från inkomst av annan förvärvskälla.

3. I punkt 6 av anvisningarna till 18 § angives vad som beträffande icke yrkesmässig avyttring av fast eller lös egendom ävensom deltagande i lotteri utgör en särskild förvärvskälla. Avdrag enligt punkt 2 här ovan för realisationsförlust får göras från realisationsvinst eller lotterivinst, som uppkommit i samma förvärvskälla som realisationsförlusten. Av 46 § 1 mom. framgår, att, om härvid underskott uppstår, detta icke får avdragas från inkomst av annan förvärvskälla.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1946, dock att äldre bestämmelser alltjämt skola äga tillämpning i fråga om vinst, som blivit tillgänglig för lyftning före nämnda dag, ävensom i fråga om annan vinst i varu- eller tombolalotteri, därest tillstånd till lotteriet meddelats innan denna lag utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Förslag

till

Förordning**om ändring i taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379).**

Härigenom förordnas, att 42 § 1 och 2 mom. taxeringsförordningen den 28 september 1928 skola upphöra att gälla samt att 53 § 1 mom., 56 § 1 mom., 141 § 4 mom. och 142 § samma förordning¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

Nuvarande lydelse:

42 §.

1 mom. Envar, som vid vinstdragning å här i riket utfärdade premieobligationer erhållit vinst, vilken uppgått till minst ettusen kronor och för vilken icke skall utgöras skatt enligt förordningen om särskild skatt å vissa lotterivinster, är skyldig att till ledning för egen taxering för inkomst eller förmögenhet avgiva särskild uppgift om vinsten. Sådan uppgift skall avfattas å blankett enligt formulär, som fastställles av Kungl. Maj:t, och vid vinstmedlens lyftande avlämnas till obligationernas utfärdare; och har denne att tillse, att vinst icke utlämnas, utan att uppgiftsskyldigheten behörigen fullgöres.

Äga flera del i vinst, må uppgiftsplikten fullgöras på det sätt, att den av delägarna, som ombesörjer vinstens lyftande, i den av honom till ledning för egen taxering avlämnade uppgiften lämnar upplysning jämväl om övriga delägare och deras andel i vinsten.

Om ansvar för försummelse att be-

Föreslagen lydelse:

42 §.

¹ Senaste lydelse se beträffande 42 § 1 mom., 141 § 4 mom. och 142 § 1943:314, beträffande 53 § 1 mom. 1935: 255 samt beträffande 56 § 1 mom. 1943:855.

Nuvarande lydelse:

Föreslagen lydelse:

hörigen fullgöra uppgiftsplikt enligt detta mom. stadgas i 141 § 4 mom.

2 mom. Enligt 1 mom. avgivna uppgifter skola för varje år senast den 15 februari nästföljande år av obligationernas utfärdare avlämnas i enahanda ordning, som enligt 37 § 1 mom. är föreskriven för där omförmälda uppgifter. Om ansvar för underlåtenhet att fullgöra vad nu föreskrivits stadgas i 142 §.

Därest uppgift, som av delägare i vinst avgivits till ledning för egen taxering, innehåller upplysning därom, att andra personer äga del i vinsten, åligger det ordföranden i den taxeringsnämnd, till vilken uppgiften överlämnats, att därom underrätta taxeringsnämndsordförandena i de taxeringsdistrikt, uti vilka taxeringar av de övriga delägarna skola äga rum.

53 §.

1 mom. Deklarationsblanketter skola kostnadsfritt tillhandahållas i Stockholm hos överståthållarämbetet, i övriga städer hos magistraten eller kommunalborgmästaren och å landet hos ordförande i kommunalnämnd samt därjämte, då fråga är om allmän fastighetstaxering, hos ordförande i beredningsnämnd och, då fråga är om årlig taxering, hos ordförande i taxeringsnämnd. Vad nu sagts om deklara-tionsblanketter för årlig taxering skall gälla även i fråga om blanketter till uppgifter enligt 40 a § 1 och 2 mom. samt 41 och 42 §§; och skola blanketter till uppgifter enligt 42 § kostnadsfritt tillhandahållas jämväl hos den, som utbetalar vinst, utdelning eller ränta, som där avses.

56 §.

1 mom. Granskning av — — — befintliga självdeklarationer.

53 §.

1 mom. Deklarationsblanketter skola kostnadsfritt tillhandahållas i Stockholm hos överståthållarämbetet, i övriga städer hos magistraten eller kommunalborgmästaren och å landet hos ordförande i kommunalnämnd samt därjämte, då fråga är om allmän fastighetstaxering, hos ordförande i beredningsnämnd och, då fråga är om årlig taxering, hos ordförande i taxeringsnämnd. Vad nu sagts om deklara-tionsblanketter för årlig taxering skall gälla även i fråga om blanketter till uppgifter enligt 40 a § 1 och 2 mom. samt 41 och 42 §§; och skola blanketter till uppgifter enligt 42 § kostnadsfritt tillhandahållas jämväl hos den, som utbetalar utdelning eller ränta, som där avses.

56 §.

1 mom. Granskning av — — — befintliga självdeklarationer.

Nuvarande lydelse:

För innehållet — — — och 115 §§.

Självdeklaration skall — — — den skattskyldige.

Då besvär — — — annan vederbörande.

Självdeklaration, som — — — oundgängligen erfordras.

I övrigt — — — sådan bearbetning.

Efter taxeringsårets — — — annorlunda föreskriver.

Vad ovan är sagt om självdeklaration gäller i tillämpliga delar även beträffande andra uppgifter, vilka avlämnats till ledning vid taxering för inkomst eller förmögenhet; dock må uppgifter enligt 42 § 1 eller 3 mom. vara tillgängliga även för dem, från vilka *vinst*, utdelning eller ränta erhållits, samt av dem anlitade medhjälpare.

141 §.

4 mom. Den som i allmän eller särskild fastighetsdeklaration eller i uppgift, varom i 17 § 3 mom. eller 22 § 3 mom. förmåles, uppsåtligen eller av grov vårdslöshet lämnat oriktig uppgift, ägnad att leda till för låg taxering, straffes med dagsböter. Till enahanda straff dömes den som försummar att behörigen fullgöra uppgiftsplikt enligt 42 § 1 eller 3 mom.

142 §.

Den, som ej behörigen fullgör vad honom enligt 18, 19, 23, 33 eller 34 §, 35 § 1 eller 2 mom., 40 a § 2 eller 3 mom., 42 § 2 mom., 42 § 4 mom. andra stycket eller 47 § åligger, skall, där ej försummelsen eljest är med straff belagd, böta högst trehundra kronor. Vad nu sagts gälle ock om den, som ej behörigen fullgör vad

Föreslagen lydelse:

För innehållet — — — och 115 §§.

Självdeklaration skall — — — den skattskyldige.

Då besvär — — — annan vederbörande.

Självdeklaration, som — — — oundgängligen erfordras.

I övrigt — — — sådan bearbetning.

Efter taxeringsårets — — — annorlunda föreskriver.

Vad ovan är sagt om självdeklaration gäller i tillämpliga delar även beträffande andra uppgifter, vilka avlämnats till ledning vid taxering för inkomst eller förmögenhet; dock må uppgifter enligt 42 § 3 mom. vara tillgängliga även för dem, från vilka utdelning eller ränta erhållits, samt av dem anlitade medhjälpare.

141 §.

4 mom. Den som i allmän eller särskild fastighetsdeklaration eller i uppgift, varom i 17 § 3 mom. eller 22 § 3 mom. förmåles, uppsåtligen eller av grov vårdslöshet lämnat oriktig uppgift, ägnad att leda till för låg taxering, straffes med dagsböter. Till enahanda straff dömes den som försummar att behörigen fullgöra uppgiftsplikt enligt 42 § 3 mom.

142 §.

Den, som ej behörigen fullgör vad honom enligt 18, 19, 23, 33 eller 34 §, 35 § 1 eller 2 mom., 40 a § 2 eller 3 mom., 42 § 4 mom. andra stycket eller 47 § åligger, skall, där ej försummelsen eljest är med straff belagd, böta högst trehundra kronor. Vad nu sagts gälle ock om den, som ej behörigen fullgör vad honom åligger

*Nuvarande lydelse:**Föreslagen lydelse:*

honom åligger jämlikt förordnande, jämlikt förordnande, som meddelats
som meddelats enligt 35 § 4 mom. el- enligt 35 § 4 mom. eller 42 § 4 mom.
ler 42 § 4 mom. tredje stycket eller tredje stycket eller 42 § 5 mom.
42 § 5 mom.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1946, dock att äldre be-
stämmelser alltjämt skola äga tillämpning i fråga om vinst, som blivit till-
gänglig för lyftning före nämnda dag.

Förslag
till
Förordning
om ändrad lydelse av 3 § lotteriförordningen den 19
maj 1939 (nr 207).

Härigenom förordnas, att 3 § lotteriförordningen den 19 maj 1939 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

*Nuvarande lydelse:***3 §.**

Lotteri, däri — — — avsett område,

att vinsterna icke utgöras av penningar eller värdepapper,

att behållningen — — — inom länet,

att vinsterna icke utgöras av penningar eller värdepapper, samt

att insatserna — — — 5 000 kronor.

Varor, vilka — — — nyss sagts.

*Föreslagen lydelse:***3 §.**

Lotteri, däri — — — avsett område,

att vinsterna icke *till större del än som motsvarar därå belöpande skatt* utgöras av penningar eller värdepapper,

att behållningen — — — inom länet,

att vinsterna icke *till större del än som motsvarar därå belöpande skatt* utgöras av penningar eller värdepapper, samt

att insatserna — — — 5 000 kronor.

Varor, vilka — — — nyss sagts.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1946. Förordningen skall dock lända till efterrättelse redan dessförinnan såvitt angår vinst, som blir tillgänglig för lyftning den 1 januari 1946 eller senare.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 6 april 1945.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, BERGQUIST, DOMÖ, GJÖRES, RUBBESTAD, OHLIN, ERLANDER, DANIELSON, ANDRÉN.

Efter gemensam beredning med cheferna för jordbruks- och handelsdepartementen anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, *fråga om ändrade regler rörande beskattningen av vissa lotterivinster* och anför därvid följande.

Inledning.

Enligt gällande bestämmelser finnas två former för beskattning av lotterivinster. Antingen utgår en för lotterivinster särskilt anordnad skatt, som uttages på så sätt att viss andel av vinsten vid dess utlämnande till vinnaren innehålles av lotteriarrangören för att av denne inlevereras direkt till statsverket, eller utgår skatt i den formen att lotterivinsten — efter avdrag för vederbörliga omkostnader — inräknas i vinnarens övriga inkomst och beskattas i samband med denna.

I anledning av en den 20 januari 1945 dagtecknad framställning från Svenska seglarförbundet och då gällande oenhetliga system för beskattning av lotterivinster överhuvud taget visat sig mindre ändamålsenligt, har inom finansdepartementets skatteberedning utarbetats en den 1 mars 1945 dagtecknad *promemoria angående den särskilda lotterivinstskattens utsträckande till alla lotterivinster*.

Över promemorian, vid vilken funnos fogade författningsutkast, ha efter remiss *yttranden* avgivits av kammarrätten, statskontoret, riksräkenskapsverket, generalpoststyrelsen, lantbruksstyrelsen (med överlämnande av gemensamt yttrande från Svenska travsportens centralförbund och Jockeyklubben), överståthållarämbetet (med överlämnande av yttranden från t. f. skattedirektören vid ämbetet, Stockholms stads drätselnämnd, Svenska seglarförbundet, föreståndaren för Svenska järnvägsmännens lotteri, föreståndaren för Folkets parkers centralorganisations lotteri samt föreståndaren för skytte- och landstormslotterierna m. fl. lotterier), länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Blekinge, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Västmanlands samt Väster-norrlands län ävensom Sveriges hantverks- och småindustriorganisation.

Gällande bestämmelser.

Beträffande den särskilda lotterivinstbeskattningen stadgas i förordningen den 28 september 1928 (nr 376) om särskild skatt å vissa lotterivinster, sådan förordningen numera lyder, att å vinst i svenskt penninglotteri och å vinst vid vinstdragning på här i riket utfärdade premieobligationer skall, därest vinsten överstiger 25 kronor eller, såvitt angår vinst å halvlott i penninglotteri, 12 kronor 50 öre, till staten erläggas en särskild skatt utgörande 20 procent av vinstens belopp. Sådan skatt skall även utgå å vinst i annat här i riket anordnat lotteri (varulotteri), vilken utgöres av värdepapper. Skatt skall icke utgöras för vinst, som utfallit å lott eller obligation vilken icke blivit avyttrad, och ej heller för vinst, som ej av vinnaren uttages. Under penninglotteri inbegripes vadhållning, som enligt Kungl. Maj:ts tillstånd anordnas för allmänheten i samband med idrottstävlingar, dock ej vadhållning medelst totalisator vid hästtävlingar, vilken sistnämnda form av vadhållning sålunda är undantagen från förordningens tillämpning. Undantagna från den särskilda lotterivinstskatten äro också, enligt meddelade övergångsbestämmelser, vinster å premieobligationer vilka utfärdats före den 1 januari 1929 (1889 och 1893 års teaterobligationer).

Rörande uppbörd och redovisning av den skatt, som utgår enligt den nu angivna förordningen, stadgas däri samt i en särskild kungörelse härom den 21 december 1928 (nr 486), att lotteriets anordnare eller premieobligationernas utfärdare skall, när vinst utbetalas eller utgives till vinnaren, innehålla så stor del av vinsten som motsvarar den stadgade skatten å densamma. Därefter har vinstutbetalaren att inom en månad efter det vinstdragningen ägt rum till generalpoststyrelsen i två exemplar ingiva anmälan om dragningen, däri skall lämnas uppgift å sammanlagda beloppet av sådana på avyttrade lotter utfallna vinster, som äro underkastade beskattning enligt ifrågavarande bestämmelser. Samtidigt skall den å dessa vinster belöpande skatten av vinstutbetalaren inbetalas till generalpoststyrelsen, som förser det ena exemplaret av anmälan med enkla beläggningsstämplar till belopp motsvarande den erlagda skatten och, sedan stämplarna makulerats, återställer detta exemplar till vederbörande. Skatt skall sålunda inbetalas även för vinst, som eventuellt ej kommer att uttagas. Sådan skatt restitueras emellertid till vinstutbetalaren, om denne till generalpoststyrelsen ingiver ansökan härom i viss föreskriven ordning. Den, som utsetts till kontrollant för lotteri, åligger att övervaka att lotteriets anordnare fullgör sin skyldighet att inbetala skatten, och riktigheten av de i anmälan om vinstdragning och ansökan om restitution lämnade uppgifterna skall vara bestyrkt av kontrollanten.

Beträffande annan lotterivinst än sådan, som avses med nu angivna bestämmelser, stadgas i gällande författningar om inkomstskatt, att dylik vinst — dock ej vinst å 25 kronor och därunder i svenskt penninglotteri eller å svensk premieobligation — skall inräknas bland vinnarens skattepliktiga intäkter, såvitt vinsten tillsammans med övriga under beskattningsåret er-

hållna vinster av samma slag uppgår till minst 100 kronor (eljest föreligger ej skatteplikt, se 19 § kommunalskattelagen). Vinsten skall därvid upp- tagas som intäkt av tillfällig förvärvsverksamhet (35 § kommunalskatte- lagen). Avdrag får göras för utgifter för inköp av lottsedlar eller för andra liknande insatser i lotteri, dock med undantag för svenska premieobliga- tioner samt lottsedlar eller insatser i penninglotteri av den beskaffenhet, att för vinst i detsamma skall erläggas lotterivinstskatt. Avdrag är sålunda med- givet för alla kostnader för inköp av lottsedlar i varu- eller tombolalotteri och gäller detta även om å sådan lott utfallit vinst, som utgöres av värde- papper och därför icke skall beskattas som inkomst. Därvid skall dock iakt- tagas, att avdrag endast får göras från intäkter, som bestå av lotterivinster eller realisationsvinster, samt att — om den skattskyldige haft annan lotteri- vinst än vinst i sådant penninglotteri eller vid vinstdragning å sådana pre- mieobligationer, som förut nämnts, till mindre sammanlagt belopp än 100 kronor — utgifterna för lottköp eller insatser i lotteri få avdragas från reali- sationsvinst endast i den mån de överstigit lotterivinsten (36 § kommunal- skattelagen med anvisningar). I kontrollsyfte är föreskrivet att envar, som vid vinstdragning å här i riket utfärdade premieobligationer erhållit vinst, vilken uppgått till minst 1 000 kronor och för vilken icke skall utgöras lot- terivinstskatt, är skyldig att härom avgiva särskild uppgift, som vid vinst- medlens lyftande skall avlämnas till obligationernas utfärdare för att av denne vidarebefordras till vederbörande taxeringsmyndighet (42 § taxerings- förordningen). Frånsett sistnämnda bestämmelse, som numera har en myc- ket begränsad räckvidd, då den blott avser 14 vinster om året i de båda teaterobligationslotterierna, finnas inga föreskrifter angående kontroll å att lotterivinster verkligen bliva i vederbörlig ordning deklarerade till beskatt- ning.

I detta sammanhang må erinras, att enligt gällande förordning om stäm- pelavgiften lottsedel i varulotteri, som anordnas med Kungl. Maj:ts tillstånd, skall förses med en stämpel av 10 öre för varje lottsedel.

Undantagna från lotterivinstskatt enligt förordningen om särskild skatt å vissa lotterivinster äro, som av det förut sagda framgår, *dels* alla vinster i varulotterier, som icke utgöras av värdepapper, *dels* vinster å 1889 och 1893 års teaterobligationer, *dels* totalisatorvinster vid hästtävlingar och *dels* vinster i utländska lotterier. De sålunda undantagna vinsterna skola i stället — om de under loppet av ett år för samma vinnare uppgå till sammanlagt minst 100 kronors värde — hos vinnaren beskattas såsom vanlig inkomst.

Allmänna synpunkter på frågan om en omläggning av lotteri- vinstbeskattningen.

I den inom skatteberedningen utarbetade *promemorian* anföres:

Det torde ur olika synpunkter vara önskvärt, att *alla* lotterivinster beskat- tas genom den särskilda lotterivinstskatten. Beskattningsreglerna skulle häri- genom vinna i enkelhet och lotterivinstbeskattningen skulle bliva mera effek- tiv. Även hänsyn till den väntade uppbördsreformen lär göras det önsk- värt, att samtliga lotterivinster undantagas från den vanliga inkomstbeskatt- ningen.

Beträffande bristerna i det nuvarande systemet må framhållas, att sådana lotterivinster, som enligt vad nvss sagts skola beskattas såsom vanlig inkomst, visserligen skola uppgivas i vinnarens självdeklaration men att denna uppgiftsplikt likväl ofta torde eftersättas. En bidragande orsak härtill kan antagas vara, att den omständigheten, att vinster i svenska penninglotterier ej skola upptagas i självdeklarationen, givit många skattskyldiga den uppfattningen att de ej heller behöva deklarerat andra lotterivinster. Kontroll från taxeringsmyndigheternas sida, att lotterivinster verkligen bliva upptagna till beskattning — i den mån sådan kontroll överhuvud kan ske — kräver mycket arbete och har därför sannolikt i många fall måst underlåtas (lotteriföretagen ha som nämnts i allmänhet ingen uppgiftsskyldighet förrän efter anmaning). Vad särskilt angår vinster i varulotterier föreligger vidare den olägenheten, att tvister kunna uppstå mellan taxeringsmyndigheterna och de skattskyldiga om värderingen av vinsterna. Det kan göras gällande, att en varuvinst skall upptagas till det av lotteriföretaget angivna värdet, men det kan också göras gällande — och detta torde i allmänhet vara vinnarnas uppfattning — att vinsten bör värderas endast till vad vinnaren skulle kunna utfå vid försäljning av densamma. Beträffande varuvinster föreligger ytterligare den betydande olägenheten, att det för en vinnare av sådan vinst ofta är svårt att anskaffa det kontanta belopp, som åtgår till skatt för vinsten när denna skatt — lång tid efter det vinsten utfallit — avkräves honom. Särskilt torde detta gälla de s. k. båtlotterierna (och liknande lotterier) där vinnaren ofta icke torde kunna anskaffa medel till skatten annorledes än genom försäljning av vinsten. Då vinnaren mestadels torde ha köpt lotten i syfte att — om han skulle vinna båten — behålla och bruka den, är det därför naturligt att ett i efterhand framställt skattekrav — som för många vinnare torde komma som en överraskning — väcker ovilja. En mera allmän kännedom om skyldigheten att erlægga inkomstskatt för varuvinster i förening med den skärpta taxeringskontroll, som kan förväntas med avseende å mera värdefulla vinster, kan därför komma att minska allmänhetens lust att delta i dylika lotterier. Slutligen må framhållas, att det icke kan anses rationellt, att en del lotterivinster skola vara föremål för endast statlig beskattning, under det att andra bli belagda med skatt till både stat och kommun.

På grund av vad sålunda anförts synes böra undersökas, om ej alla lotterivinster skulle kunna undantagas från inkomstbeskattning och i stället beläggas med lotterivinstskatt.

I promemorian behandlas därefter de olika slagen av lotterivinster var för sig. Promemorian utmynnar i ett förslag att samtliga lotterivinster, med undantag för vissa vinster i utländska lotterier, skola undantagas från vanlig inkomstbeskattning.

Den föreslagna omläggningen har i det övervägande flertalet *remissyttranden* i princip tillstyrkts eller lämnats utan erinran. Omläggningen avstyrkes emellertid av Stockholms stads drätsel-nämnd. Dessutom avstyrkes förslaget, såvitt angår vinster i varulotterier, av Sveriges hantverks- och småindustriorganisation samt av föreståndaren för Folkets parkers centralorganisationens lotteri. Vidare avstyrkes förslaget, såvitt angår totalisatorvinster, av lantbruksstyrelsen, länsstyrelsen i Uppsala län samt Svenska travsportens centralförbund och Jockeyklubben. Vad angår sättet för omläggnings genomförande beträffande vinster i varulotterier ha statskontoret och riksräkenskapsverket var för sig anmält från förslaget i viss mån avvikande me-

ning. Till de anmärkningar, som sålunda framställts mot särskilda delar av förslaget, torde jag senare få återkomma.

Beträffande innehållet av remissyttrandena må i övrigt följande här nämnas.

Statskontoret framhåller att personer, vilka hemfört sådana lotterivinster som icke äro underkastade den särskilda lotterivinstbeskattningen, endast i begränsad omfattning torde uppgiva sina vinster till den allmänna inkomstbeskattningen och att avsevärda svårigheter föreligga för kontroll av att nämnda förpliktelse uppfylles. Med hänsyn härtill och då jämväl i övrigt starka skäl tala för förslaget anser statskontoret, att den särskilda lotterivinstbeskattningen bör utsträckas till att omfatta om möjligt samtliga slag av lotterivinster.

Riksräkenskapsverket anför:

Beskattningen av lotterivinster och därmed jämförliga inkomster är för närvarande såväl sakligt som tekniskt oenhetligt ordnad. Resultatet av denna beskattning är också ytterst ojämnt. Medan den särskilda lotterivinstskatten tack vare det tekniska förfarandet med källskatteuppbörd torde bliva 100-procentigt effektiv, är det en känd sak, att beskattningen av sådana lotterivinster, som icke drabbas av densamma, är långt ifrån effektiv. Skattskyldigheten i fråga om lotterivinster av det senare slaget torde icke hava ingått i folks medvetande och bestämmelserna torde i stor utsträckning hava stannat på papperet. I den mån bestämmelserna verkligen tillämpas, och så torde vara fallet exempelvis i fråga om större, mera uppseendeväckande vinster i varulotterier, bestående exempelvis av bilar, segelbåtar och dylikt, leda de ofta till att vinnaren nödgas realisera vinsten för att kunna betala skatten. Om man utgår från att varuvinster regelmässigt äro avsedda att kvarbliva i vinnarens hand — och detta torde väl vara fallet med exempelvis utlottningsbåtar — kan det knappast vara riktigt att beskatta förvärvet som en inkomst, även om det påverkar vinnarens förmögenhetsställning. — — —

De föreslagna ändringarna i fråga om beskattningen av lotterivinster äro enligt riksräkenskapsverkets mening ur systematisk synpunkt välmotiverade. Lotterivinsterna äro till sin natur artsbildade från sådan inkomst, som man avser att träffa med den vanliga inkomstbeskattningen. Riksräkenskapsverket vill i detta sammanhang erinra om att ämbetsverket i yttrande den 11 januari 1943 angående värdestegringskatt å fastighet uttalat den uppfattningen, att realisationsvinstbeskattningen bör brytas ur sitt nuvarande samband med inkomstbeskattning och skatt å realisationsvinst göras till ren statsskatt. I den mån lotterivinstbeskattningen ingår i den vanliga inkomstbeskattningen, är den där ett främmande element; att den frikopplas från inkomstbeskattningen är önskvärt jämväl av praktiska skäl. Vid en övergång till källskatteuppbörd vore det en fördel, om en så irrationell inkomsttyp bortrensats från området för inkomstbeskattningen. Ur effektivitetssynpunkt är det vidare önskvärt, att beskattningen av lotterivinster i all den utsträckning så kan ske anordnas genom en därför lämpad källbeskattning.

Generalpoststyrelsen framhåller, att genomförandet av det i promemorian framlagda förslaget för styrelsens vidkommande kommer att medföra viss ökning av arbetet med och omkostnaderna för uppbörd och redovisning av lotterivinstskatt. Styrelsen föreslår, att vissa åtgärder i kontrollsyfte skola vidtagas, men har i övrigt intet att erinra mot förslaget.

T. f. skattedirektören vid överståthållarämbetet vitsordar behovet av be-

stämmelser, varigenom vinster i varulotterier tagas till beskattning i samma ordning som beträffande vinster i penninglotterier; erfarenheten från taxeringsarbetet hade nämligen visat, att med nu gällande bestämmelser sådana vinster på grund av avsaknad av varje kontrollmöjlighet endast i undantagsfall bleve beskattade.

Överståthållarämbetet anser sig icke böra motsätta sig förslaget trots att dess genomförande kommer att medföra ökat arbete för anordnare av lotterier samt i viss utsträckning ställa vinnare av lägre vinster i sämre läge än vad för närvarande är fallet. Ämbetet anför vidare:

Genom det framlagda förslagens genomförande skulle beskattningsreglerna vinna i enhetlighet och enkelhet samtidigt som lotterivinstbeskattningen bleve mera effektiv.

Det måste givetvis anses principiellt riktigt, att samtliga lotterivinster beskattas efter samma regler. Att en enhetlig beskattning i form av särskild lotterivinstskatt icke tidigare genomförts synes främst hava berott på de praktiska svårigheter att uttaga skatten genom lotteriets anordnare, som möta i de fall, då vinsterna utgöras av annat än penningar eller värdepapper. Med den föreslagna anordningen beträffande vinsternas sammansättning synes man emellertid hava i väsentlig del undanröjt svårigheterna i detta avseende. För vinnare av högre vinster, exempelvis en segelbåt eller en sportstuga, torde den föreslagna beskattningen ställa sig ekonomiskt fördelaktigare än om skatten uttages i form av vanlig inkomstskatt. Detta gäller icke blott skattebeloppets storlek utan även sättet för skattens erläggande. I fråga om de lägre vinsterna torde däremot, i varje fall om vinnarnas beskattningsbara inkomster äro relativt små, förhållandet bliva det motsatta. Eftersom allmänheten i stor utsträckning synes sakna kännedom om nu gällande bestämmelser angående lotterivinstbeskattningen, kommer vidare den föreslagna beskattningen i många fall att te sig som en helt ny beskattning. Då det icke kan anses lämpligt, att vid skattens uttagande använda olika principer alltefter vinsternas storlek, bör dock en omläggning av beskattningsreglerna avse alla vinster, som skola bliva föremål för beskattning.

Länsstyrelsen i Stockholms län uppger, att erfarenheten visat att lotterivinster, för vilka icke erlägges särskild lotterivinstskatt, i icke ringa utsträckning undgå beskattning på grund av svårigheter för taxeringsmyndigheterna att utöva kontroll å förevarande område, och anser det framlagda förslaget innebära en godtagbar lösning av frågan.

Länsstyrelsen i Uppsala län understryker de i promemorian angivna fördelarna med den föreslagna omläggningen av beskattningen och finner förslaget icke innebära några nackdelar av betydelse. Länsstyrelsen anser i varje fall de med omläggningen förenade fördelarna vara betydligt större än nackdelarna.

Länsstyrelsen i Malmöhus län framhåller, att genom den föreslagna omläggningen en verklig kontroll skulle vinnas över att skatt överhuvud erlägges för sådana lotterivinster, som nu äro undantagna från särskild lotterivinstskatt. För förslagens genomförande talade jämväl den omständigheten, att vanlig inkomstbeskattning av lotterivinster ofta kunnat drabba oskäligt hårt med hänsyn till de allmännyttiga ändamål, som varulotterierna mestadels tjänade. Även om länsstyrelsen icke vore omedveten om de praktiska

svårigheter att åstadkomma en riktig värdering av vinster i varulotterier, som otvivelaktigt förelåge, funne länsstyrelsen sig böra tillstyrka de föreslagna författningsändringarna.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län anför:

De i promemorian föreslagna ändringarna i hittillsvarande beskattningsregler få sin största betydelse i fråga om vinster i varulotteri. Dessas undantagande från inkomstbeskattning och överförande till den särskilda lotterivinstbeskattningen innebär enligt länsstyrelsens mening en nödvändig omläggning icke blott på grund av vunna erfarenheter i det praktiska taxeringsarbetet utan än mer för att tillgodose de skattskyldigas intresse att få en modifierad, rimlig beskattning av varuvinster i lotterier. Den väg utredningen föreslagit för lösning av de svårigheter, som i hithörande frågor inställa sig, anser länsstyrelsen vara den lämpligaste.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län säger sig ha bibringats den uppfattningen, att ett genomförande av förslaget skulle medföra påtagliga fördelar för det allmänna. De i hithörande avseende gällande beskattningsreglerna syntes vara mindre tillfredsställande och skulle betydligt vinna i enkelhet och överskådlighet. Uppenbart torde även vara, att lotterivinstbeskattningen skulle bli mera effektiv. Det hade ofta framhållits, att stora brister vidlådde den nu rådande anordningen. Efter allt att döma hade lotterivinster till ej obetydliga belopp helt undgått beskattning, då de skattskyldiga uraktlåtit uppgiva beloppen till beskattning och taxeringsmyndigheternas möjlighet att öva kontroll häröver vore synnerligen ringa.

Stockholms stads drätselnämnd finner däremot fördelarna av den föreslagna omläggningen icke överväga de nackdelar, som bli förenade därmed. Sålunda skulle omläggningen för kommunernas del få till följd en viss inkomstminskning därigenom att ifrågavarande lotterivinster undandroges den kommunala beskattningen. Ehuru här som regel ej torde bli fråga om några större belopp, måste varje minskning av kommunernas skatteunderlag betecknas som i hög grad ovälkommen med hänsyn till de ständigt ökade krav, som ställdes på kommunalförvaltningens ekonomiska resurser. Även om det vore möjligt att i viss mån tillmötesgå kommunernas berättigade önskemål på denna punkt genom att tillerkänna kommunerna skälig andel av den skatteintäkt, som enligt de föreslagna reglerna skulle helt tillfalla staten — en åtgärd som i varje fall borde vidtagas — måste emellertid så bestämda invändningar göras mot förslagets principer beträffande beskattning av vinster i varulotterier (jfr s. 29), att drätselnämnden ansåge sig böra helt avstycka förslaget.

Vinster i svenska varulotterier.

Vad särskilt angår varulotterierna har frågan om lotterivinstskattens tillämpning jämväl på rena varuvinster varit aktuell redan vid tidigare tillfällen. Senast har Svenska seglarförbundet tagit upp frågan i förenämnda, den 20 januari 1945 dagtecknade framställning, vilken närmast rör beskattning av segeljakter förvärvade som lotterivinster. Seglarförbundet anför:

De olika segelsällskapen hava hittills efter vederbörligt tillstånd plägat årligen anordna lotterier med segeljakter, mönsterbåtar, som vinster. Detta är för dessa sällskap med deras begränsade ekonomi enda möjligheten att kunna följa med i utvecklingen av det moderna båtbygget, varav ett betydande antal småvarv kusterna runt eller vid de stora insjöarna erhålla sin utkomst. Genom dylikt anskaffande av mönsterbåtar höjes också intresset för båtbyggnadskonsten överhuvud taget och lämnas åt sportseglarna utsikter att kunna förvärva en god båt.

Det sistnämnda dock under förutsättning att vinnare kan behålla sin vinst. Men till följd av gällande skattelagstiftning, som bestämmer att vinst å varulotteri skall upptagas som inkomst, därest dess värde överstiger 100 kronor, blir det i allt högre grad omöjligt för vinnare av segeljakt att behålla densamma, något som direkt motverkar lotteriets mening. Båtarna betinga nämligen numera höga anskaffningskostnader och sjösportens män tillhöra i stor utsträckning de breda lagren med begränsade årsinkomster — sjösporten har blivit en folkrörelse av stora mått. En sådan vinnare kan icke för vinståret bära upp en till tre- och fyrdubblad taxering för statlig inkomstskatt med dess progressivitet och påföljande kommunalskatt. Han nödgas snarast sälja båten under hand eller på auktion. Så har redan börjat ske i ökad omfattning.

I samma mån som allmänheten får tydligare klart för sig de ekonomiska påföljderna att bli vinnare i ett varulotteri, i detta fall ett båtlotteri, kommer den att hålla sig borta från detsamma, lotterna bli va ej sålda och segelsällskapen i allmänhet tvingas att upphöra med byggande av mönsterbåtar till uppenbar skada för småvarven och till hinder för segelsportens och båtkonstruktionens utveckling.

En ändrad lagstiftning i vad avser vinst å varulotteri synes på grund av det anförda vara högst angelägen, och får Svenska seglarförbundet hemställa att herr statsrådet ville överväga denna fråga, och synes därvid ändamålsenligt att dylikt särskild skatt utginge med procentsats, som kan befinnas skälig.

Förordningen den 28 september 1928 om särskild skatt å vissa lotterivinster avsåg från början endast vinster i svenska penninglotterier och vid vinstdragning å svenska premieobligationer. Dess tillämpningsområde utsträcktes emellertid genom en förordning den 29 maj 1942 (nr 276) till värdepappersvinster i varulotterier. I en under förarbetena till nämnda författningsändring inom finansdepartementet utarbetad promemoria berördes även möjligheterna för lotterivinstskattens utsträckning till alla vinster i varulotterier. Därvid anfördes följande (proposition nr 213/1942 s. 10):

En nödvändig förutsättning för tillämpning av bestämmelserna om den särskilda lotterivinstskatten å vinster i varulotterier torde få anses vara, att vinsterna utgöras antingen av föremål, som äro lätta att realisera i allmänna marknaden och vilkas omedelbara saluvärden sålunda utan svårighet kunna fastställas, eller också av föremål, som — oavsett de åtgärder, som kunna komma att föreskrivas för beskattningen — undergått eller komma att undergå en officiell värdering av något slag. Det synes därför utan vidare vara klart, att det icke kan ifrågakomma att belägga vinster, som bestå av exempelvis en segelbåt i ett båtlotteri eller ett konstverk i ett konstlotteri, med den ifrågavarande skatten, och detsamma torde gälla även för vinster, som utgöras av klädespersedlar, husgerådssaker, sportartiklar och dylikt. Däremot synas vinster, som utgöras av värdepapper, lämpa sig väl

för skatten, såvilt värdepapperen äro börsnoterade. Slutligen skulle man kunna tänka sig beskattningens genomförande även beträffande vinster, bestående av presentkort eller fastigheter.

Vad då först angår vinster, som utgöras av börsnoterade värdepapper, är det ju lätt att fastställa det omedelbara saluvärdet på en sådan vinst, och det är ju ingen orättvisa mot vinnaren att beräkna skatten på detta värde, eftersom han omedelbart kan förvandla vinsten i reda pengar till belopp, motsvarande samma värde. Detta medför också, att det icke behöver uppstå några komplikationer vid skatteuppbörden, i det lotteriarrangören, om vinnaren icke kan eller vill betala skatten kontant, kan innehålla och utan större besvär låta försälja så stor del av vinsten, att köpeskillingen täcker skatten.

Beträffande vinster, som utgöras av presentkort, torde dylika vinster kunna sägas ha ett saluvärde, motsvarande det angivna priset på presentkortet, under förutsättning att dessa icke äro utställda på alltför stora belopp samt gälla för inköp i ett flertal affärer. Emellertid har det visat sig vid undersökningen av vinstlistorna för de större varulotterierna, att presentkort eller anvisningar på 1 000 kronor och mera ingå bland vinsterna, och vidare att dessa ofta gälla för inköp i en enda affär eller t. o. m. för inköp av endast visst slag av varor i en enda affär. I dylika fall torde det vara svårt att avyttra presentkortet utan reducering av priset under det belopp, varå de lyda. Härtill komma svårigheter vid uppbörden. Då man icke gärna kan ålägga lotteriarrangören skyldighet att för skattens uttagande låta försälja vinsten eller erforderlig del därav, återstår endast att lita till att vinnaren betalar skatten kontant, då han lyfter vinsten. Den situationen kan ju emellertid uppstå, att vinnaren icke förmår erlægga det mot skatten svarande beloppet. Ur vinnarens synpunkt skulle detta innebära, att han helt enkelt icke kunde lösa ut sin vinst. Även om man kunde antaga, att en vinnare i dylikt fall alltid skulle kunna anskaffa det erforderliga beloppet genom att avyttra vinsträtten, skulle arrangemanget ändå icke vara tillfredsställande, eftersom avyttringen under sådana förhållanden säkerligen ofta finge ske till betydligt underpris.

Vad angår vinster, som utgöras av fastigheter, så vore ju anledningen till att man skulle belägga just en sådan vinst med den särskilda skatten att man kan använda sig av fastighetens taxeringsvärde som grundval för skatteberäkningen. Emellertid försvåras detta av att en dylik vinst vid utlämnandet i allmänhet endast torde bestå av en anvisning på en monteringsfärdig byggad jämte visst kontant belopp för inköp av tomt och uppmonteringen samt att den fastighet, som vinsten motsvarar, därför först efter en längre tid föreligger i sådant skick, att den kan bliva föremål för fastighetstaxering. Härtill komma alla de olägenheter, vilka ovan angivits gälla för uppbörden av skatt, som påförts vinster bestående av presentkort.

Den särskilda lotterivinstbeskattningen torde sålunda i den form vari den för närvarande föreligger icke lämpa sig för andra vinster i varulotterier än sådana, som utgöras av börsnoterade värdepapper.

I detta sammanhang må nämnas, att man under lotterivinstskattefrågans tidigare behandling diskuterat vissa metoder för uppbörd av skatten, varigenom de angivna svårigheterna skulle undgås, men att dessa metoder då ansågos icke böra komma i tillämpning. Sålunda yttrade 1924 års skatteberedning, som utarbetade förslag till 1928 års förordning om lotterivinstskatt — närmast med tanke på vinster i penninglotterier — följande (proposition nr 213/1928 s. 221):

Vill man frikalla lotterivinst från inkomstbeskattning och i stället uttaga samma skattebelopp på annan väg, skulle detta då enklast kunna ske genom en lämpligt avvägd höjning av stämpelskatten. Att gå denna väg synes dock icke vara att tillråda. Genom en beskattning av lotterivinster vill man träffa de särskilda vinnarna och detta sker nu genom inkomstbeskattningen. Genom en höjning av lottsedelstämpeln skulle man väl kunna träffa *lotterispelarna såsom en helhet* med samma skatt som vid inkomstbeskattning av vinsterna, men däremot får man ingen som helst garanti för att skatten kommer att träffa just *vinnarna*. Det är snarare troligt, att även efter en förhöjning av stämpelskatten samma vinstfördelning som nu skulle bibehållas och att skatten alltså skulle träffa alla lottköpare och icke blott vinnarna; resultatet av reformen skulle blott bliva, att man befriade vinnarna från den nuvarande inkomstbeskattningen på bekostnad huvudsakligen av de lottköpare, som icke erhållit någon vinst. Blott en ringa del av skatten skulle bäras av vinnarna och icke ens denna andel skulle fördelas i förhållande till respektive vinsters storlek, utan i stället i förhållandet till antalet inköpta lottsedlar. Vid införandet av den nuvarande stämpeln å lottsedlar var det — — — ej heller avsikten att med skatten träffa vinnarna utan lottköparna.

I yttranden över den i samband med 1942 års ändringar i lotterivinstskatteförelöningen utarbetade departementspromemorian föreslogo statskontoret och överståthållarämbetet en annan utväg. *Statskontoret* förordade sålunda följande metod (proposition nr 213/1942 s. 13):

Tillstånd av länsstyrelse eller — då insatssumman överstiger 5 000 kronor — av Kungl. Maj:t uppställas såsom villkor för anordnande av lotteri med vinster av högre värde än 100 kronor. Vidare föreskrives, att vid ansökan om dylikt tillstånd skall fogas preliminär vinstförteckning med angivande, bland annat, dels av hela det för vinster avsedda beloppet, dels ock av det belopp, som tänkts tagas i anspråk för vinster, värda över 100 kronor. Beviljas tillstånd till lotteriet, meddelas samtidigt beslut, varigenom båda dessa belopp fastställas efter avdrag av förslagsvis 20 procent av det för sistnämnda vinster avsedda beloppet. Samtidigt ålägges anordnaren av lotteriet att inom viss angiven tid till statsverket inbetala det belopp, vilket sålunda avdragits. Uppbörd och redovisning torde kunna verkställas på ungefär samma sätt, som för närvarande tillämpas beträffande den särskilda lotterivinstskatten. Rätt till restitution för det fall, att vinst utfaller å icke försåld lott, eller om vinst icke lyftes, synes ej erforderlig.

Överståthållarämbetet uttalade för sin del (proposition nr 213/1942 s. 14) att saken kunde ordnas på så sätt att lotteriets arrangör redan i samband med inköp av respektive vinster — oavsett om de bestode av värdepapper eller andra varor — avsatte viss procent av det då beräknade värdet till skatt, d. v. s. att det sammanlagda vinstvärdet från början borde beräknas med en mot skatteavdraget svarande reduktion. Av det avsatta skattebeloppet skulle arrangören vara skyldig redovisa så stor del som svarade mot antalet försålda lotter i förhållande till hela antalet lotter i vederbörande lotteri.

I anledning härav framhöll jag i propositionen nr 213/1942 (s. 16), att den föreslagna anordningen skulle få ungefär samma verkningar, som om det ålades lotteriarrangörerna att till statsverket inbetala viss del av vad som influtit för försålda lotter, d. v. s. som en stämpelavgift på lottsedlarna. De

skäl, som vid tillkomsten av 1928 års förordning anförts mot beskattningens ordnande på detta sätt, ansåg jag med samma styrka tala emot det ifrågasvarande förslaget.

I den nu utarbetade *promemorian* framhålles att man, då tanken att tillämpa den särskilda lotterivinstskatten å egentliga varuvinster år 1942 avvisades, torde hava utgått från att särskilda anordningar beträffande sättet för skattens uppbärande eller beträffande vinsternas sammansättning icke vidtoges. Därest dylika anordningar kunde genomföras, syntes frågan emellertid komma i ett annat läge. Det syntes därför vara önskvärt att undersöka, huruvida anordningar av angivet slag vore praktiskt genomförbara.

Vidare anföres i *promemorian*:

Vill man genomföra lotterivinstskatten beträffande varuvinsterna och samtidigt bibehålla skattens natur av skatt på vinnarna, torde annan utväg icke stå till buds än att man låter skatten beräknas och uppbäras enligt lotterivinstskatteförordningens regler men i stället åvägabringer en sådan sammansättning av varje skattepliktig vinst att detta kan ske utan att komplikationer uppstå. Ett sådant system kan givetvis endast genomföras på det sättet, att de skattepliktiga vinsterna uppdelas i två skilda delar, därvid den ena, uppgående till mot skatten svarande belopp, utgöres av penningar. Ett visst lotteriföretag får med andra ord göra upp vinstplanen och fördela vinsterna alldeles oberoende av skatten, men när det sedan gäller att bestämma vad som skall ingå i de särskilda vinsterna, skall iakttagas, att mot skatten svarande del alltid består av kontanter. Om t. ex. något av de företag, som regelbundet anordna varulotterier, förut brukat som vinst ha en sportstuga med värde av 10 000 kronor, får vinsten i stället — om skattesatsen sättes till 20 procent — bestå av en sportstuga för 8 000 kronor samt 2 000 kronor i kontanter, avsedda att inlevereras till statsverket. I vinstförteckningen kan vinsten upptagas med samma belopp som förut med anmärkning endast att värdet å det utlottade föremålet understiger det angivna värdet med ett mot skatten svarande belopp.

För att möjligheterna att genomföra det sålunda föreslagna systemet skola kunna bedömas lämnas därefter i *promemorian* en redogörelse för de olika slag av varulotterier, som jämlikt lotteriförordningen den 19 maj 1939 (nr 207) lagligen kunna förekomma. Därvid erinras till en början om att varulotterierna kunna indelas i tre kategorier, nämligen *dels* sådana för vilka fordras Kungl. Maj:ts tillstånd, *dels* sådana för vilka fordras tillstånd av vederbörande länsstyrelse och *dels* sådana vilka få anordnas utan tillstånd, dock först efter anmälan till polismyndighet.

Om den först angivna kategorien av lotterier anföres i *promemorian*:

Kungl. Maj:ts tillstånd erfordras alltid för lotterier, däri insatserna överstiga ett sammanlagt belopp av 5 000 kronor. I dylika tillstånd, däri skiljes mellan tombola- och annat varulotteri (det senare benämnt varulotteri), brukar Kungl. Maj:t — om man frånser båtlotterier och dylikt — lämna föreskrifter om lotternas antal, lottpriset, minsta sammanlagda vinstvärdet — som i allmänhet angives till belopp motsvarande halva sammanlagda försäljningsvärdet å lotterna (omslutningen) — samt ungefärliga värdet å högsta och lägsta vinsterna. I fråga om vinsternas beskaffenhet brukar i övrigt angivas, om någon vinst får utgöras av statens premieobligationer eller försvarsobligationer och om någon vinst får utgöras av fastighet (sportstuga eller dylikt).

Vad angår övriga vinster brukar föreskrivas, att de skola, i den mån de icke bestå av skänkta föremål, utgöras av för lotteriet direkt från tillverkare inköpta svenska hantverks-, slöjd-, industri- eller konstalster eller ock av presentkort, gällande såsom betalningsmedel hos ett flertal affärer, som huvudsakligen tillhandahålla varor av svensk tillverkning. Beträffande värdet å vinsterna brukar angivas, att detta ej må upptagas högre än gällande detaljhandelspris eller, om detaljhandelspriset ej med bestämdhet kan utrönas, högre än inköpspriset, dock att värdet å hemslöjds- eller hantverksalster liksom å skänkta varor i senare fallet får upptagas till pris, som åsättes efter värdering av opartisk sakkunnig. Vidare bemyndigas *dels* vederbörande länsstyrelse att utse en kontrollant vid lotteriet samt vidtaga de andra åtgärder som kunna finnas erforderliga för åvägabringande av vederbörlig kontroll å och ordning vid lotteriföretaget, och *dels* chefen för handelsdepartementet att utse ombud vid lotteriet med skyldighet att jämte kontrollanten öva tillsyn över lotteriet samt att därvid bl. a. granska och underteckna vinstförteckning och dragningslista ävensom övervaka, att allmänhetens intresse att som vinster erhålla lämpliga föremål med angivna värden behörigen tillgodoses. Avtal om inköp av vinster får enligt särskild föreskrift ej ingås, innan det samma godkänts av ombud eller kontrollant. Förteckning å vinsterna med angivande av deras beskaffenhet och värde skall i vanliga varulotterier tillhandahållas vid lottförsäljningen och i tombolalotterier upprättas så snart ske kan och senast vid lottförsäljningens slut.

Beträffande båtlotterierna brukar i Kungl. Maj:ts tillstånd angivas ett värde (ungefärligt eller exakt) på den eller de båtar, som skola utlottas, eller också ett minsta värde, som båten eller båtarna ej få underskrida. I övrigt brukar angivas antalet lotter och lottpriset, varjämte vederbörande länsstyrelse bemyndigas att lämna de närmare föreskrifter, som kunna finnas erforderliga för kontroll å och ordning vid lotteriet (kontrollant brukar utses även för dessa lotterier).

Härefter framhålles i promemorian, att de större varulotterierna ofta ha en eller två vinster, som bestå av premieobligationer och som sålunda redan äro belagda med lotterivinstskatt. Att göra någon skillnad mellan dessa vinster och de egentliga varuvinsterna, som nu ifrågasättas skola bliva underkastade samma skatt, torde, enligt vad i promemorian vidare anföres, icke bliva erforderligt. Det syntes för övrigt, när lotterivinstskatten utsträcktes till värdepappersvinsterna, ha varit avsett att ett förfaringsätt liknande det nu föreslagna skulle tillämpas beträffande dessa vinster.

I detta sammanhang citeras i promemorian följande av mig gjorda uttalande vid anmälan av propositionen nr 213/1942 (s. 16):

För närvarande utgöras förekommande värdepappersvinster huvudsakligen av statens premieobligationer. Enligt vad jag inhämtat brukar det i de flesta lotterier med dylika vinster tillgå så att lotteriarrangören icke inköper obligationerna förrän efter dragningen, ibland för övrigt icke förrän vinnaren anmäler sig för att lyfta vinsten. Härvid inköpas obligationer för ett belopp motsvarande värdet å vinsten enligt vinstförteckningen, och antalet obligationer, som komma att ingå i vinsten, blir sålunda beroende av noteringen den dag inköpet sker. Skulle beloppet icke jämnt svara mot visst antal obligationer — vid en vinst å 10 000 kronor kunna obligationer för exakt detta belopp vid inköp å börserna en viss dag icke erhållas utan det mot vinstbeloppet närmast svarande antalet obligationer betingar t. ex. endast ett pris av 9,980 kronor — inköpes ytterligare en obligation eller också fyller vinstsumman på

annat sätt, i det angivna exemplet kanske med ett presentkort på 20 kronor. Då de värdepappersvinster, som utlämnas till vinnarna, sålunda åtminstone i de allra flesta fall komma att hava ett värde, som uppgår till praktiskt taget samma belopp som det i vinstförteckningen för respektive vinst angivna beloppet, synes skatten kunna beräknas på sistnämnda belopp. Detta innebär, att om i ett lotteri förekommer en värdepappersvinst å 10 000 kronor, skatten med en skattesats av exempelvis 20 procent alltid skall utgöra 2 000 kronor. Inköp och utlämning av vinster kunna efter skattens genomförande ske i samma former som hittills. Den enda skillnaden blir att i stället för att hittills fått inköpas och tillhandahållas obligationer för ett noterat värde inköpsdagen av (ungefär) 10 000 kronor härefter få inköpas och utlämnas obligationer till ett noterat värde av (ungefär) 8 000 kronor.

Att det sålunda beskrivna förfarandet verkligen tillämpats i fråga om värdepappersvinster efter 1942 års ändringar i lotterivinstskatteförordningen säges i promemorian ha bekräftats vid förfrågan på expeditionerna för några av våra större lotteriföretag. Härefter anföres:

Till belysning av den betydelse den ifrågasatta omläggningen av beskattningen har för de större varulotterierna kan nämnas, att riksskyttelotteriet, som torde vara ett av de mera typiska vanliga varulotterierna, under år 1944 — med en tillåten omslutning av 210 000 kronor (100 000 lotter à 2 kronor 10 öre) och med en sammanlagd vinstsumma av 105 000 kronor, fördelad å 5 000 vinster — hade 190 vinster å högre belopp än 25 kronor med ett sammanlagt värde av 61 293 kronor. Då högsta vinsten utgjordes av premieobligationer till 25 000 kronors värde, skulle av omläggningen beröras 189 vinster å tillhoppa 36 293 kronor (35 procent av hela vinstsumman). Om man låter skatteplikten endast omfatta vinster med över 100 kronors värde, hade antalet skattepliktiga varuvinster nedgått till 49 med ett sammanlagt värde av 24 483 kronor (23 procent av vinstsumman). Vidare kan nämnas, att barnensdagslotteriet i Stockholm, som torde vara ett typiskt tombolalotteri, samma år — med en tillåten omslutning av 800 000 kronor och med ett sammanlagt vinstvärde av 400 000 kronor, fördelade å 40 205 vinster — hade 429 vinster å belopp över 25 kronor med sammanlagt värde av 153 800 kronor, därav 2 vinster å tillhoppa 100 000 kronor utgjordes av premieobligationer. Lotterivinstskatten skulle sålunda här med den nuvarande skattepliktsgränsen komma att omfatta 427 nya vinster — alla för övrigt bestående av presentkort — med ett sammanlagt värde av 53 800 kronor (13 procent av vinstsumman). Vid en höjning av skattepliktsgränsen till 100 kronor, skulle endast 27 nya vinster med ett värde av 30 800 kronor (8 procent av vinstsumman) komma att indragas under beskattningen.

Vad angår värdet å de vinster, som skulle beröras av den föreslagna ändringen, kan nämnas, att den sammanlagda tillåtna omslutningen för de lotterier, vartill tillstånd av Kungl. Maj:t meddelats under år 1944, enligt inhämtade uppgifter uppgår till 7—8 000 000 kronor, därav för bålottier omkring 500 000 kronor. Om man antager, att vinstvärdet härvid uppgår till 4 000 000 kronor samt att 25 procent därav avser vinster, som bestå av annat än värdepapper och som ha över 25 kronors värde, skulle det skattepliktiga vinstvärdet bli omkring 1 000 000 kronor. En höjning av skattepliktsgränsen till 100 kronor kan beräknas medföra en minskning av detta belopp med 2 å 300 000 kronor.

Beträffande de båda övriga i promemorian angivna slagen av varulotterier stöddas i lotteriförordningen — om man frånser de minsta lotterierna,

däri värdet å högsta vinst ej får överstiga 5 kronor — att lotteri, däri insatser, om sådana fordras, och vinster äro till antal och storlek bestämda enligt uppgjord plan, må anordnas *dels* efter anmälan hos polismyndighet minst 7 dagar innan, under förutsättning att lotteriet anordnas i samband med tillställning till förmån för välgörande, kulturellt eller allmännyttigt ändamål, att lotteriet bedrivs allenast inom för tillställningen avsett område, att vinsterna icke utgöras av penningar eller värdepapper samt att anmälan icke avser anordnande vid samma tillställning av lotterier med insatser till högre sammanlagt belopp än 1 000 kronor, och *dels* efter tillstånd av länsstyrelse, under förutsättning att lotteriet anordnas till förmån för välgörande, kulturellt eller allmännyttigt ändamål eller till svenska konstidkares understöd och uppmuntran, att lotteriet bedrivs allenast inom länet, att vinsterna icke utgöras av penningar eller värdepapper samt att insatserna icke uppgå till högre sammanlagt belopp än 5 000 kronor. Vid meddelande av tillstånd till lotteri av nu ifrågavarande slag må föreskrivas de närmare villkor samt meddelas de kontroll- och ordningsföreskrifter, vartill omständigheterna kunna giva anledning. För lotterier, som icke kräva tillstånd, äger polismyndigheten meddela erforderliga kontroll- och ordningsföreskrifter.

Angående varulotterier av sistnämnda båda slag anföres i *promemorian*:

Beträffande lotterier, som kräva tillstånd av länsstyrelse, har hos överståthållarämbetet inhämtats följande.

Vid ansökan om tillstånd brukar lotteriarrangören foga en plan med angivande av lotteriets omslutning samt vinsternas antal, beskaffenhet och värde. Därest dylik plan icke finnes bifogad ansökningen, infordras sådan från lotteriarrangören, innan tillstånd meddelas. Om vinsterna bestå enbart av skänkta föremål och arrangören uppgiver, att det är svårt för honom att få tillgång till dessa föremål, innan lottförsäljningen börjar, brukar överståthållarämbetet emellertid medgiva tillstånd utan att plan över lotteriet företetts, därvid dock tillses att motsvarande uppgifter innehållas i den redogörelse, som efter lotteriets avslutande skall avgivas av den för lotteriet utsedde kontrollanten. Som villkor för tillstånd brukar krävas, att vinstvärdet uppgår minst till halva omslutningen, om det är fråga om köpta vinster, och minst till hela omslutningen, om det gäller skänkta vinster. I tillståndsresolutionen anges bl. a. den tillåtna högsta omslutningen samt det sammanlagda värdet av vinsterna, varjämte en kontrollant förordnas att tillse, att de meddelade föreskrifterna uppfyllas, att dragning sker på behörigt sätt samt att allmänhetens intressen i övrigt iakttagas. Som kontrollant använder överståthållarämbetet därvid antingen någon av sina tjänstemän eller annan, som ämbetet självt utväljer, eller också person, som lotteriarrangören föreslår.

Beträffande lotterier, för vilka endast fordras anmälan till polismyndighet, brukar enligt å Stockholms poliskammare inhämtade upplysningar för i Stockholm anordnat sådant lotteri tillses, att lotteriarrangören inkommer med en plan över lotteriet samt att vinstvärdet förhåller sig till omslutningen ungefär på samma sätt som förut angivits beträffande de lotterier, för vilka fordras tillstånd av överståthållarämbetet. Undantag från skyldigheten att förete plan över lotteriet medges även här beträffande lotterier, däri vinsterna bestå av skänkta föremål, och dessutom anses arrangören av ett lotteri av detta slag icke kunna åläggas att ha vinster, vilkas värde står i det an-

givna förhållandet till omslutningen. För varje lotteri förordnas en kontrollant med samma uppgifter som beträffande lotteri, vilket anordnas med överståthållarämbetets tillstånd. Till kontrollant brukar därvid så gott som alltid utses en av lotteriarrangören föreslagen person.

Efter denna redogörelse för varulotterier av olika slag anföres vidare i promemorian:

Med hänsyn till de sålunda angivna förhållandena synes något avgörande skäl mot att anordna beskattningen av varuvinster enligt den ovan angivna metoden ej föreligga. Förutsättningen härför är visserligen, att möjligheter finnas att få fram ett någorlunda tillförlitligt värde på de särskilda vinsterna, med utgångspunkt från vilket skatten kan beräknas, samt att någon kontroll på bestämmelsernas efterlevnad kommer att utövas. Båda dessa förutsättningar synas emellertid föreligga utan att särskilda anstalter behöva vidtagas. Vad angår förstnämnda förutsättning så kontrolleras ju värdet på vinsterna i de större lotterierna, för vilka Kungl. Maj:ts tillstånd erfordras, av representanter för det allmänna vid vinstplanens uppgörande och sådan kontroll — om än av mindre betryggande art — förekommer även i övriga lotterier. Beträffande de lotterier, som fordra tillstånd av länsstyrelse, har man garantier för att värdena icke upptagas för lågt även genom uppställdhet av förut angivna villkor, att omslutningen icke får överstiga vinstvärdet, då vinsterna bestå av skänkta föremål, och icke dubbla vinstvärdet, då de bestå av köpta föremål. Endast för lotterier, som få anordnas utan tillstånd, synes man behöva befara, att den till grund för skattepåföringen liggande värderingen blir mindre tillförlitlig. Även för arrangörer av dylika lotterier föreligger emellertid ett visst intresse — för att göra deltagande i lotterierna mera lockande — att icke upptaga vinstvärdena för lågt. I dessa lotterier torde för övrigt vinsterna regelmässigt ha ganska blygsamma värden.

I detta sammanhang synes böra framhållas, att det givetvis kan visa sig lämpligt att i tillståndsresolution eller meddelade föreskrifter uttryckligen ange, att mot skatten svarande del av de skattepliktiga vinsterna skall utgöras av penningar, samt erinra kontrollanten för vederbörande lotteri om hans skyldighet jämlikt kungörelsen den 21 december 1928, nr 486, att övervaka, att skatten blir till vederbörligt belopp beräknad och i föreskriven ordning inbetalad.

Angående varulotterier med endast skänkta vinster anföres i promemorian:

Ett särskilt problem utgöra onekligen de lotterier, däri vinsterna bestå av skänkta föremål. Vinsterna äro ofta svåra att värdera, och uppgörandet av vinstförteckningarna för dessa lotterier sker nog ibland utan alltför stor noggrannhet. Därtill kommer, att beskattningen för dessa lotterier dels blir relativt sett hårdare, eftersom vinstvärdet i förhållande till omslutningen i allmänhet är högre än i andra lotterier, och dels kan komma att framstå som en beskattning av lotteriföretaget som sådant och icke som en beskattning av vinnarna, vilket ju är meningen. För ett sådant lotteri torde oftast för närvarande allt vad som flyter in för sålda lotter utgöra nettointäkt, och, om det allmänna avkräver lotteriet viss del av denna intäkt som skatt, ligger det nära till hands att betrakta skatten som en skatt på själva lotteriet; att en sådan skatt pålægges just i dessa fall kommer därvid att framstå som så mycket mera obefogat som dessa lotterier ofta anordnas för mycket behjärtansvärda ändamål. Emellertid torde det i flertalet fall vara möjligt att undvika nyssnämnda, mindre tillfredsställande effekt. Hittills

har nämligen ett dylikt lotteri måst ha vinster med värde till belopp motsvarande omslutningen. Efter genomförandet av de ifrågasatta ändringarna bör omslutningen däremot få uppgå till ett belopp motsvarande de i vinsterna ingående föremåls värde jämte skatten, d. v. s. lotteriarrangören bör få öka lottförsäljningen för de föremål, som skola utlottas, med belopp motsvarande skatten. Under det att skatten i ett lotteri med köpta vinster övervältras på vinnarna genom att värdet å de särskilda vinstföremålen minskas, kommer övervältringen i de nu ifrågavarande lotterierna att ske genom att den totala försäljningssumman för lotterna ökas. I de fall då efterfrågan på lotter icke kan antagas bli så stor att det lönar sig att öka lotternas antal eller pris — fall torde ibland inträffa då icke ens lotter för belopp motsvarande det skänkta föremålets värde kunna avyttras — blir dock skatten en ren belastning av lotteriet.

Beträffande skattepliktsgräns och skattesats anföres slutligen i promemorian:

Vad angår skattepliktsgränsen har denna beträffande vinster, som nu äro belagda med lotterivinstskatt, bestämts till 25 kronor, och det kunde synas ligga nära till hands att låta samma gräns gälla även för varuvinsterna. Att sätta gränsen så lågt torde emellertid av praktiska skäl icke vara lämpligt. Det föreslagna systemet kommer givetvis att medföra en del besvär för lotteriarrangörer och myndigheter, och dessa besvär bli mera accentuerade ju större antal vinster skatteplikten omfattar. Även andra nackdelar äro förbundna med lotterivinstskattens utsträckning till de lägre vinsterna i varulotterierna. Särskilt skulle olägenheterna för lotterier med skänkta vinster komma att bli skarpt framträdande, och om gränsen sättes så lågt som till 25 kronor torde man bliva nödsakad att taga upp frågan om frikallande av dessa lotterier från skatten eller beredande åt dem av speciella lättnader, vilket skulle vålla stora svårigheter. Vidare torde den ekonomiska betydelsen av att eftergiva skattekravet beträffande ytterligare ett antal av de lägre varuvinsterna bli ganska liten. Med skäl torde kunna göras gällande, att skatten å varuvinster, som ej överstiga exempelvis 100 kronor, ej står i proportion till det besvär och de kostnader, som uppbärandet av skatten skulle medföra. På grund härav synes skattepliktsgränsen för de nu ifrågavarande vinsterna lämpligen kunna sättas till 100 kronor, vilket alltså innebär, att skatten skulle omfatta endast vinster med över 100 kronors värde.

Ej heller i nu förevarande avseende synes det föreligga någon anledning att skilja mellan vinster, som bestå av värdepapper, och egentliga varuvinster. Värdepappersvinster torde hittills i de fall sådana förekommit så gott som alltid ha överstigit 100 kronor, och en höjning av skattepliktsgränsen för dylika vinster från 25 till 100 kronor synes sålunda sakna praktisk betydelse.

Vad angår skattesatsen torde övervägande skäl tala för att låta samma regler gälla för varuvinster som för övriga vinster, vilka äro underkastade lotterivinstskatt. Skatten torde sålunda böra utgå med 20 procent av vinstens belopp, därvid vinstbeloppet utgöres av värdet å vinstföremålet plus det kontanta, för skattebetalning avsedda beloppet.

Beträffande innehållet av *remissyttrandena* må, vad särskilt angår beskattningen av varuvinster, till en början nämnas, att varken *kammarrätten* eller någon av de hörda *länsstyrelserna* haft något att erinra mot förslaget i denna del.

Vidare må nämnas, att *Svenska seglarförbundet* för sin del uttalat, att det

föreslagna sättet för skattens uttagande syntes innebära ett ändamålsenligt förfarande och att kontrollen av de olika vinsternas värde icke torde erbjuda några som helst svårigheter i fråga om utlottningsbåtar.

I några remissyttranden framföras däremot erinringar mot förslaget i nu förevarande del. *Statskontoret* åberopar sålunda sitt förut berörda, i samband med 1942 års författningsändringar framlagda förslag. Gentemot anmärkningen, att en beskattning enligt detta förslag skulle träffa samtliga spelare i lotterierna och icke endast vinnarna, uttalar statskontoret att, då endast vinnarna ha någon rätt till vinsterna, all lotterivinstbeskattning drabbar vinnarna eller eventuellt, beroende å vinstvärdenas avvägning, arrangörerna. Statskontoret fortsätter:

Promemorieförfattarens förslag innebär i sak samma lösning av spørsmålet, som statskontoret sålunda förordat. Enligt båda förslagen skulle lotterianordnarna vid vinsternas förvärvande avsätta 20 procent av den kalkylerade vinstsumman till skatt. Även vid en tillämpning av det av statskontoret förordade förfarandet kan, därest så av psykologiska skäl anses lämpligt, i den för allmänheten tillgängliga vinstplanen angivas vinsternas värde inklusive skattebeloppet eller, eventuellt, att föreskriven skatt erlägges av lotteriet. En lösning enligt de av ämbetsverket skisserade linjerna skulle emellertid avsevärt minska svårigheterna för beskattningens utsträckning till vinster å ned till ett bruttobelopp av 25 kronor, vilket förefaller statskontoret i och för sig önskvärt. På grund härav och då det av statskontoret år 1942 föreslagna förfarandet jämväl i övrigt synes innebära en smidigare lösning av hithörande problem än den av promemorieförfattaren angivna utvägen förordar ämbetsverket alltjämt detta alternativ. Då, såvitt möjligt, enhetliga regler givetvis böra gälla för beskattning av olika slag av lotterivinster, synes vidare förtjänt att övervägas, om icke denna form för skattens inbetalning kan utsträckas till att avse jämväl övriga svenska lotterivinster.

Riksräkenskapsverket finner det föreslagna sättet för uttagande av skatten å vinster i varulotterier föga tilltalande och anför vidare:

Utgångspunkt för förslaget i denna del har varit, att skatten till sin natur skall vara en beskattning av vinnarna, och någon annan lösning har då icke kunnat utfinnas, än att de skattepliktiga vinsterna måste uppdelas i två skilda delar, av vilka den ena utgöres av penningar till ett mot skatten svarande belopp. En sådan lösning förefaller i varje fall icke att vara enkel och praktisk. Den är dessutom svåröverskådlig till sina verkningar. Riksräkenskapsverket kan icke finna annat, än att man nu liksom tidigare vid frågans diskuterande tillmätt den synpunkten alltför stor betydelse, att skatten måste träffa just vinnarna. Enligt ämbetsverkets mening vore det avgjort att föredraga att beskatta varuvinsterna allenast genom en höjning av lotteristämpeln å varulotterier. Därigenom skulle man även slippa att draga någon sådan eljest av praktiska skäl betingad men i och för sig uppenbarligen godtycklig gräns för skattskyldighetens inträde, som enligt förslaget satts vid 100 kronors vinstvärde. Att en sådan ordning kan sägas innebära, att vinnarna skulle befrias från skatt på bekostnad av övriga lottköpare, finner riksräkenskapsverket för sin del icke vara ett argument av någon avgörande betydelse. Anordningen skulle allenast innebära, att jämväl den mot varje vinstvärde svarande skatten betraktades såsom vinst och täcktes av lottpriset. Om man utgår från att varuvinster regelmässigt icke äro avsedda att av vinnaren omedelbart försäljas och dessutom beaktar det irrationella i lotterivinstens natur,

förefaller det knappast vara motiverat att kräva, att vinnarna i ett varu-lotteri skola beskattas i förhållande till vinsternas oftast svårbedömbara värde.

Överståthållarämbetet ifrågasätter, huruvida icke viss skattefrihet bör medgivas beträffande skänkta vinster. Ämbetet anför härom:

De olika sammanslutningar, som anordna lotterier med skänkta vinster, hava i allmänhet ett sådant ändamål, att de principiellt äro frikallade från gåvoskatt. Det synes därför föga konsekvent att uttaga skatt, när det gäller att realisera de skänkta vinsterna för att erhålla medel för de ändamål, sammanslutningarna avse att främja. Även om beskattningen principiellt är avsedd att drabba vinnarna, kommer den dock, såsom jämväl i promemorian framhållits, att i många fall utgöra en ren belastning på lotteriet och således minska dettas nettobehållning. Utredningen har visserligen hänvisat till att i sådana fall en höjning bör kunna ske av omslutningen, men det synes vara tvivelaktigt, huruvida en compensation på detta sätt verkligen kan beredas anordnaren. Lotterier med skänkta vinster anordnas som regel av olika sammanslutningar i välgörenhetssyfte i samband med någon årligen återkommande tillställning. Försäljningsmöjligheterna äro i allmänhet begränsade och den nuvarande omslutningen vid de olika lotterierna representerar oftast det högsta antal lotter, som enligt vunna erfarenheter kunna avsättas. Överståthållarämbetet får därför föreslå, att skattefrihet införes för skänkta vinster, varvid dock av praktiska skäl den begränsningen bör göras att skattefriheten endast avser vinster i lotterier, där samtliga vinster äro skänkta. Då sådana vinsters värden mera sällan uppgå till några högre belopp, torde den av ämbetet föreslagna begränsningen av skattskyldigheten sakna ekonomisk betydelse i beskattningshänseende.

Stockholms stads drätselnämnd riktar bestämda invändningar mot den föreslagna uppdelningen av varuvinst i en varuandel och en penningandel samt anför:

Det vill nämligen synas nämnden som om man därmed *icke* skulle kunna undvika den ej önskade konsekvensen, att skatten komme att drabba lotteriet i stället för såsom avsetts vinnarna. Åtminstone för de smärre lotterier, i vilka vinsterna till huvudsaklig del bruka bestå av insamlade gåvor, torde skatteandelen i själva verket komma att betyda en ökad omkostnad för lotteriet. De ändamål, för vilka sådana smärre lotterier medgivas, torde också som regel vara de ej minst behjärtansvärda. Medgivandet att anordna ett lotteri torde ofta vara att betrakta närmast såsom en form av understöd från det allmännas sida till sådan verksamhet, som man anser vara förtjänt därav. Då det härvid undantagslöst torde vara fråga om föreningar eller andra sammanslutningar med mycket små ekonomiska resurser, synes en skatt, så anordnad, att den komme att drabba lotteriarrangören, te sig föga tilltalande. Och om resultatet likväl måste bli detta, förefaller det ganska onödigt att tillgripa den tyngre administrativa apparat, som måste krävas, därest skatten formellt skall läggas på vinsterna. En direkt skatt på lotteriet, beräknad efter insatsernas sammanlagda belopp, synes i så fall vara att föredraga eller kanske hellre en stämpelskatt på lottsedlarna, eftersom en sådan torde medgiva de största möjligheterna för lotterianordnaren att övervätta skatten på lottköparna.

Skulle förslaget genomföras, vilket nämnden som förut nämnts avstyrker, hemställer nämnden, att det undersökes huruvida icke undantag från

vinstbeskattningen kan göras för sådana smärre lotterier, till vilka länsstyrelse kan lämna tillstånd.

Föreståndaren för Folkets parkers centralorganisations lotteri framhåller, att ändamålet med alla varulotterier som regel torde vara att använda överskottet till att stödja och uppehålla något slag av ideell eller filantropisk verksamhet, som lottköparna anse värd att uppmuntra, samt att det varulotteri, som folkparkerna under en lång följd av år haft tillstånd att anordna, vunnit stora sympatier hos allmänheten tack vare det ekonomiska stöd lotteriet kunnat ge teaterverksamheten. Den tilltänkta nya beskattningen komme visserligen icke att drabba lotteriarrangörerna direkt, men det kunde dock befaras, att allmänhetens intresse för sådana lotterier starkt nedskures genom denna nya beskattning och att som konsekvens härav följde minskade möjligheter att få ett lotteri att bära sig eller lämna överskott. För vinnarna av de högsta vinsterna betydde beskattningen kanske ej så mycket, men att även vinster ner till 100 kronor drabbades därav komme måhända att alstra missnöje, som återverkade menligt på intresset att genom lottköp stödja viss ideell verksamhet. I varje fall föreläge icke något starkare skäl att inränga de varulotterier, som finge anordnas utan Kungl. Maj:ts tillstånd, under ifrågavarande beskattning. Det syntes mycket problematiskt, om den föreslagna beskattningen komme att tillföra statskassan merinkomster, varjämte stora nackdelar vore att befara för arrangörerna genom den omständliga och svårbedömda skatteindrivningen.

Föreståndaren för skytte- och landstornslotterierna m. fl. lotterier anför, att en ledande princip vid val av vinster varit att vinnaren omedelbart skulle kunna tillgodogöra sig vinsten utan att vidkännas kontanta kostnader. Så t. ex. levererades sportstugor fullt färdiga för inflyttning, bilar och motorbåtar hade på sin tid levererats med fylld bränsletank o. s. v. I enlighet härmed syntes det i princip tilltalande, att beskattningen konstruerades så att vinnare icke föranleddes realisera vinsten eller spara ihop medel för skattens erläggande.

Därefter anför lotteriföreståndaren emellertid bl. a. följande:

Beträffande vinst, som utgöres av premieobligationer, samt sådana vinster, som bestå av särskilt beställda objekt såsom sportstugor, båtar o. d., torde måhända allmänheten icke i högre grad reflektera över skatteandelens storlek. Däremot kan med säkerhet förutskickas, att man i fråga om vinstföremål, som äro tillgängliga i allmänna handeln till fasta priser, kommer att starkt reagera mot de vid sidan om vinstens egentliga värde angivna skattebeloppen. Ett försämrat försäljningsläge för de för välgörande eller allmännyttiga ändamål anordnade lotterierna måste därför förutses komma att inträda, åtminstone till en början.

Huruvida inkomsterna för det allmänna i verkligheten skulle ökas kan därmed sättas i fråga. För ett *slutsålt* varulotteri av i promemorian angiven typ beräknas enligt nu gällande bestämmelser direkt utgå:

Stämpelskatt å lottsedlar	kronor 10 000
Omsättnings- och lyxskatt å vinster ca	» 4 000
Skatt å premieobligationsvinst	» 5 000

Inkomst- och kommunalskatt beräknad efter 20 % å	
24 483 kr.	kronor 4 896
Inkomst- och kommunalskatt å den till den anordnande orga- nisationen överlämnade behållningen (anförda besvär här- över ej avgjorda)	» 10 885
	kronor 34 781.

Därtill kommer till postverket erlagda portoavgifter i runt tal kronor 20 000.

En nedgång i varje lotteris verkliga omslutning samt eventuell minskning av lotteriföretagens antal torde komma att medföra större minskning av statsinkomsterna, än vad den befarade förlusten på grund av försummad uppgiftsplikt utgör. — — —

Ehuru intet i princip är att erinra mot att åtgärder vidtagas för att effektivt uppbära skatt å ifrågavarande lotterivinster, så måste det framhållas, att de föreslagna bestämmelserna skulle komma att skapa en irritation hos allmänheten, som främst komme att gå ut över lotteriföretagen.

Då frågan såsom ovan antytts torde vara av omtvistlig eller ringa statsfinanssiell betydelse och anknyter sig till principen om skattens uttagande vid förvärvskällan, varom utredning lär pågå, torde det innebära mera våld än nöden kräver att beträffande lotteriföretagen gå den förebådade uppbördsreformen i förväg. I samband med dennas genomförande skulle däremot det förevarande förslaget olägenheter kunna förutsättas komma till mindre påtagliga uttryck.

Sveriges hantverks- och småindustriorganisation åberopar såsom eget ytt-
rande en skrivelse från styrelsen för Stockholms stads hantverksförenings
lotteri. I denna skrivelse uppgives bland annat, att i nämnda lotteri under år
1944 förekommit 523 vinster med över 100 kronors värde, uppgående sam-
manlagt till 206 301 kronor, samt att under samma år Göteborgs hantverks-
och industriförenings lotteri haft 71 vinster med över 100 kronors värde, upp-
gående sammanlagt till 42 665 kronor (hela vinstsumman 90 000 kronor) och
att Malmö industrilotteri haft 150 dylika vinster med sammanlagt värde av
63 650 kronor (hela vinstsumman 155 000 kronor). Av det för samtliga va-
rulotterier beräknade skattepliktiga vinstvärdet, 700 000 å 800 000 kronor,
belöpte alltså icke mindre än 312 000 kronor på nämnda tre hantverkslot-
terier, varav torde framgå, att den ifrågasatta anordningen komme att sär-
skilt för dessa lotterier medföra betydligt ökat arbete och i många fall stora
svårigheter beträffande anordningens genomförande.

I skrivelsen framhålls vidare, att värdet å vinst enligt för lotteriet gällan-
de bestämmelser ej får upptagas högre än gällande detaljhandels- respektive
inköpspris, varefter anföres:

Enligt den nu föreslagna anordningen skulle i ett lotteris vinstplan värdet
å ett föremål, exempelvis ett piano, som för närvarande kan inköpas i öppna
handeln för 2 000 kronor, upptagas till 2 500 kronor. En uppvärdering i
analogi härmed *utan reell grund* av vinstvärdet under en årsserie i Stock-
holms stads hantverksförenings lotteri torde belöpa sig till omkring 42 000
å 43 000 kronor. En dylik uppvärdering torde svårligen i gemen kunna förstås
vare sig av leverantörer eller vinnare eller den lottköpande allmänheten. Att
delta i sin tur måste komma att medföra en misskreditering av lotteriet till
förfång för dess utveckling ja rent av dess fortbestånd torde ligga i öppen

dag. Med hänsyn till nu anförda förhållanden får lotteristyrelsen bestämt avstyrka, att en beskattning av varuvinster anordnas på i promemorian föreslaget sätt.

Därest i allt fall statsmakterna avse att nu genomföra en beskattning av dylika vinster, vill lotteristyrelsen för sin del ansluta sig till det av överståthållarämbetet på sin tid i samband med 1942 års ändringar i lotterivinstskatteförfordningen förordade förslaget, att vid inköp av vinster viss procent av värdet avsättes till skatt. — — —

Enligt räkenskaperna för det under 1944 avslutade lotteriet uppgingo lotteriets inkomster till i avrundat tal 627 100 kronor, därav särskilt märkas inkomst av försålda lotter 566 725 kronor och av leverantörer lämnade rabatter vid inköp av vinster i runt tal 55 700 kronor. Av utgifterna uppgingo vinstinköpen till 453 370 kronor. Behållningen av lotteriet utgjorde 25 783 kronor 23 öre. Av det anförda framgår, att, därest inga rabatter erhållits, lotteriet skulle hava gått med en förlust av i runt tal 30 000 kronor. Med den omslutning lotteriföretaget för närvarande äger torde det vara helt uteslutet, att detsamma med nu gällande bestämmelser om vinsternas sammanlagda värde, 450 000 kronor, i årsserien skall av lotteriets nuvarande inkomster kunna gälda skattebeloppet, som kan beräknas till cirka 40 000 kronor eller något däröver. En reducering av vinstvärdet med skattebeloppet synes vara den enda framkomliga vägen. Styrelsen, som givetvis helst skulle se att någon beskattning av varuvinster ej genomföres, anser sig sålunda böra tillstyrka en anordning på det sätt, som sist angivits. Styrelsen kan emellertid därvid icke underlåta framhålla, att ett genomförande även av detta förslag torde medföra stora nackdelar, nämligen till men för lottköparna ned sättning av vinsternas storlek eller antal eller bådadera samt framför allt för stockholmskantverkarna, minskade avsättningsmöjligheter.

Syftet med de flesta varulotterier är att skapa vinstmedel för innehavaren av lotterikoncessionen. I motsats härtill är Hantverkslotteriet uppbyggt för att i första hand främja hantverkarnas produktions- och avsättningsmöjligheter, som särskilt under kristider är av mycket stor betydelse, att bidra till skapandet av kvalitetsalster samt att främja yrkeskunnighet och handskicklighet. Föreslagna skattebestämmelser måste i betydande grad omöjliggöra dessa strävanden.

Vinster å 1889 och 1893 års teaterobligationer.

De s. k. teaterobligationslånen, som äro utgivna av Teaterbyggnadskonstiet, bestå av *dels* ett lån av år 1889 å 10 000 000 kronor, fördelade å premieobligationer om 20 kronor vardera, och *dels* ett lån av år 1893 å 3 000 000 kronor, fördelade å sådana obligationer om 10 kronor vardera. Ränta å dessa lån, för vilka Stockholms stad iklätt sig betalningsansvaret, utgår dels i form av halvårsvis utfallande vinster och dels genom att utlottade obligationer inlösas med successivt stigande belopp. Lånen amorteras av Stockholms stad, 1889 års under tiden 1890—1947 och 1893 års under tiden 1893—1967. Slutbetalning sker beträffande 1889 års lån den 1 december 1947 och beträffande 1893 års lån den 20 december 1967. En stor del av obligationerna äro redan inlösta. Å 1889 års obligationer utfalla årligen 32 vinster, varierande mellan 10 000 och 500 kronor och uppgående till ett sammanlagt belopp av 40 000 kronor. Å 1893 års obligationer utfalla årligen 42 vinster, därav 2 på

10 000 kronor vardera och 40 på 100 kronor vardera (sammanlagda vinstvärdet sålunda 24 000 kronor).

När 1928 års förordning om särskild skatt å vissa lotterivinster genomfördes, undantogs, som förut nämnts, från förordningens tillämpning sådan vinst, som utfallit vid vinstdragning å premieobligationer vilka utfärdats före den 1 januari 1929. De premieobligationer, som vid denna tid funnos i marknaden, voro ifrågavarande obligationer samt statens premieobligationer av år 1921 och år 1923. Anledningen till denna övergångsbestämmelse var (se proposition nr 213/1928 s. 224), att svårigheter skulle möta för uttagande av den särskilda skatten i fråga om 1923 års premieobligationer, enär staten icke var skyldig inlösa dylik obligation därest vinst utfallit å densamma. Det ansågs vidare kunna ifrågasättas, huruvida det vore lämpligt att införa en särskild skatt på vinster å premieobligationer, som tidigare utsläppts av staten. Vid tiden för utfärdandet hade skatt å dylika vinster uttagits endast i form av inkomstbeskattning, och det ansågs ej lämpligt att införa en skatt, vilken skulle medföra utbetalning till vinnaren av mindre belopp än staten ursprungligen förbundit sig att betala. Denna synpunkt ansågs ha mindre betydelse beträffande vinster, som tillfölla här i riket bosatta personer, enär dessa i gengäld befriades från den förutvarande inkomstbeskattningen, men beträffande vinster, som tillfölla utomlands bosatta personer, komme den särskilda lotterivinstbeskattningen att representera en verklig ny beskattning, vilken icke funnits när obligationen inköptes. Att behandla vinster som tillfölla utlänningar annorlunda än dem, som tillfölla svenskar, ansågs medföra mycket stora svårigheter. De skäl, som sålunda anförts mot införande av en särskild beskattningsform för vinster på redan utfärdade premieobligationer, ansågos icke kunna tillmätas fullt samma betydelse i fråga om obligationer, som utfärdats av annan än staten, men tillräckliga skäl att göra åtskillnad mellan olika slag av premieobligationer befunnos ej föreligga.

I den nu utarbetade *promemorian* anföres:

Några allvarligare invändningar mot utsträckning av lotterivinstskatten till vinster å nu ifrågavarande obligationer torde icke kunna andragas, sedan samtliga de av staten utfärdade premieobligationer, för vilka ovanberörda undantagsbestämmelse närmast var avsedd, numera inlösts. Teaterobligationer torde för övrigt endast i undantagsfall ägas av utlänningar eller i utlandet bosatta svenskar.

Vad angår den skattesats, som bör tillämpas i fråga om vinster å nyssnämnda teaterobligationer, må erinras att lotterivinstskatten från början utgick med 10 procent men att skattesatsen genom förordningen den 29 maj 1942 (nr 276) höjdes till 20 procent, dock att från den sålunda företagna höjningen undantogs vinst, som utfallit vid vinstdragning å premieobligationer vilka utfärdats före höjningens ikraftträdande den 1 juli 1942. För vinster å premieobligationer av sistnämnda slag utgår sålunda fortfarande skatt med endast 10 procent av vinsternas belopp; och någon höjning av denna skattesats torde icke nu böra ifrågakomma. Skattesatsen för vinster å teaterobligationerna synes med hänsyn härtill även böra bestämmas till

10 procent, varigenom skatten för vinster å alla premieobligationer, utfärdade före den 1 juli 1942, kommer att utgå efter enhetlig grund.

I de avgivna *remissyttrandena* lämnas förslaget i förevarande del utan erinran.

Totalisatorvinster.

För varje år brukar Kungl. Maj:t medgiva vissa sammanslutningar rätt att anordna vadhållning medelst totalisator vid hästtävlingar visst antal dagar under året. Sålunda har Kungl. Maj:t genom två särskilda brev den 22 december 1944 för år 1945 lämnat 23 sammanslutningar rätt att var för sig anordna sådan vadhållning under visst antal dagar (för alla sammanslutningarna tillhopa 360 dagar). Därvid plägar Kungl. Maj:t föreskriva, att det åligger vederbörande sammanslutning att av de insatser, som göras för deltagande i vadhållningen, innehålla ett belopp motsvarande 20 procent av insatssumman, att viss del av det sålunda innehållna beloppet skall inlevereras till statsverket och att återstoden får användas för anskaffande och tillhandahållande av pris vid tävlingarna samt bestridande av andra omkostnader för desamma. Vidare brukar Kungl. Maj:t uppdraga åt lantbruksstyrelsen att bl. a. utfärda närmare bestämmelser för anordnande och kontroll av vadhållningen.

Vadhållningen, för vilken gäller ett av stuteriöverstyrelsen år 1923 fastställt reglemente, äger för varje tävling rum genom inbetalning av insatser, som kunna utgöra *dels* på »segrande häst» (vinnare) 2 kronor, 5 kronor och 10 kronor samt, därest anordnaren av vadhållningen så finner lämpligt, 50 kronor, och *dels* »på plats» (första, andra och ev. tredje häst) 5 kronor och 10 kronor. Från insatserna avdragas 20 procent, varefter sedan tävlingen avgjorts, återstoden fördelas mellan de vinnande deltagarna i vadhållningen. Vinster, som ej blivit inlösta inom 8 dagar efter tävlingen, tillfalla anordnaren av vadhållningen.

Den sammanlagda omsättningen, d. v. s. summan av insatserna, vid totalisatorspel uppgick under år 1944 för hela landet till 44 202 532 kronor. Av innehållna 20 procent å nämnda omsättning, 8 840 506 kronor, inlevererades 3 835 807 kronor till statsverket, under det 5 004 699 kronor fingo behållas av de sammanslutningar, som anordnat tävlingarna. Av de sammanlagda insatserna erhöll staten sålunda ett belopp som motsvarar omkring 8,7 procent av desamma.

I fråga om möjligheten att införa lotterivinstskatt å totalisatorvinster anförde 1924 års *skatteberedning* vid framläggandet av förslag till 1928 års förordning (proposition nr 213/1928 s. 225):

En dylik särskild skatt vore tekniskt lätt att anordna, enär härför endast erfordrades att innehålla en viss del av de gjorda insatserna. Härigenom komme automatiskt att ske en proportionell minskning av de olika **vinstbeloppen**, och man komme härigenom att med skatten direkt träffa vinnarna. Ehuru alltså uttagande av skatt vid vinstens utbetalande vore tekniskt lätt att

genomföra, funnes dock andra omständigheter, som talade mot införande av en dylik särskild skatteform. Av för skatteberedningen tillgängliga uppgifter rörande vadhållning vid en del löpningar syntes framgå, att vinsterna i regel varit jämförelsevis små i förhållande till insatserna, och torde man våga antaga, att vinstbeloppen i genomsnitt utgjort omkring dubbla summan av insatserna, d. v. s. halva vinstbeloppet hade utgjort återbekommen insats, under det att blott återstående hälften utgjort verklig vinst. En spelare spelade i regel icke blott på en löpning om året och det torde knappast förekomma, att någon vunnit i alla löpningar. Vid en sådan kvittning av vinster och förluster under ett år, som vore medgiven enligt 1927 års förslag till kommunalskattelag, torde därför någon mera avsevärd nettovinst sällan uppstå för någon spelare. En synpunkt, som med utgångspunkter, varom här vore fråga, icke borde lämnas ur räkningen, vore den, vilken inverkan en särskild skatt å totalisatorvinst kunde beräknas hava på spelfrekvensen och därmed å statens inkomst av totalisatorspelet. Redan nu klagades enligt uppgift däröver, att så stor del av insatserna som 20 procent innehölles och undandroges spelarna, och skulle den innehållna delen ökas, skulle jämväl missnöjet ökas, och spelarna kunde icke antagas finna någon tröst i den tanken, att de undslippe inkomstbeskattning, enär såsom förut påpekats någon vinst att inkomstbeskatta föreläge blott i undantagsfall. Med hänsyn till vad sålunda anförts syntes det vara lämpligt att icke införa någon särskild skatt på totalisatorvinst utan i förekommande fall beskatta dylik vinst såsom inkomst. Ej heller borde införas någon skyldighet att lämna särskild uppgift om totalisatorvinst. En uppgiftsplikt av större omfattning förhindrades redan av den omständigheten, att totalisatorvinsterna borde utbetalas så fort som möjligt och att en uppgiftsplikt rörande alla vinster skulle flerdubbla den tid, som åtginge för utbetalandet. Om man inskränkte uppgiftsplikten till att avse blott de större vinsterna, kunde en bestämmelse härom göras ineffektiv därigenom, att spelarna i stället för att göra en större insats gjorde flera mindre på tillhoppa samma belopp.

I yttrande över skatteberedningens förslag anförde *stuteriöverstyrelsen* (proposition nr 213/1928 s. 231):

Stuteriöverstyrelsen delar i allo skatteberedningens uppfattning i dessa hänseenden. Bland de skäl, som beredningen anført för sin åsikt, vill styrelsen särskilt understryka, att de förhållanden, under vilka totalisatorvadhållningen äger rum, och det sätt, varpå densamma måste anordnas, så gott som omöjliggöra såväl uträknandet och utkrävandet av ett visst skattebelopp å de förekommande vinsterna som ock infordrandet från vinnarna om uppgifter å deras namn och adresser. Intresset för denna vadhållning är nämligen i hög grad beroende därav, att resultatet av vadhållningen kan bekantgöras så fort som möjligt och en vinnare omedelbart därefter får lyfta sin vinst. För att möjliggöra detta anställer totalisatororganisatören erforderliga biträden, som under pågående löpning sammanräkna de gjorda insatserna och verkställa behöriga avdrag därå samt omedelbart efter löpningens slut och resultatets tillkännagivande uträkna oddstalen för vinnarna. För utförande av dessa räkneoperationer kräves icke obetydlig tid, men med ändamålsenlig organisation och genom personalens övning har man efter hand kommit därtill, att vinsterna vid en löpning i allmänhet kunna utbetalas före starten i nästa löpning samt i fråga om sista löpningen för dagen omkring 20 minuter efter dess avslutande.

Om därjämte uträkning skulle ske av skatteavdrag till staten eller anteckningar verkställas rörande vinnarnas namn, adresser och vinstbelopp, skulle vinsternas utbetalande icke kunna äga rum förrän betydligt senare än nu är

fallet, i vissa fall måhända icke förrän nästkommande dag, och därmed skulle en stor del av allmänhetens intresse gå förlorat.

För den händelse att häremot från vissa håll invändes, att det ej bör ogärna ses, att spellusten stävjas, så må därvid från stuteriöverstyrelsens sida erinras, dels att vid totalisatorvadhållningen riskerna såväl som vinsterna för varje spelare för sig i det stora flertalet fall röra sig om ganska obetydliga belopp, dels ock att likväl genom det ganska allmänna deltagandet däri totalisatorvadhållningen bereder statsverket avsevärda inkomster, vilka äro avsedda att uteslutande användas till den svenska hästavelns befrämjande och vilka under det nuvarande statsfinansiella läget knappast skulle kunna på annat sätt beredas hästaveln.

I den inom finansdepartementets skatteberedning nu utarbetade *promemorian* anföres:

Totalisatorspelet är, som av det förut sagda framgår, av så säregen beskaffenhet, att det är svårt att tillämpa de för vinster vid annat penninglotteri avsedda beskattningsreglerna. Vid totalisatorspelet förekommer icke som vid vanligt lotterispel insatser av endast en storleksordning utan insatsens storlek kan i huvudsak bestämmas av spelaren efter gottfinnande. Vidare äro utdelningarna från totalisatorn i förhållande till insatserna regelmässigt mycket mindre än »utdelningarna» i andra lotterier. Det kan därför icke gärna ifrågakomma att betrakta hela totalisatorutdelningen för viss tävling som vinst, på vilken skatten skall beräknas. Om en person på en insats av 50 kronor erhåller en utdelning av exempelvis 60 kronor, kan det icke anses rimligt att låta honom betala 12 kronor i skatt, vilket skulle bli följden, om man tillämpade samma metod som vid påföring av skatt på andra lotterivinster. Vidare skulle stora svårigheter uppstå att vid bibehållande av en skattepliktsgräns av 25 kronor förhindra, att spelarna undandroge sig skatten genom att göra många små insatser i stället för en större. En person, som ämnar spela 50 kronor i en viss tävling, kan lika väl göra 25 insatser å 2 kronor som en enda insats å 50 kronor. Insatser genom bulvaner kunde även väntas förekomma, därest skatteavdrag skulle göras i fråga om större vinstbelopp. Att förhindra sådana manipulationer skulle säkerligen visa sig omöjligt. Slutligen må framhållas, att själva speltekniken med omedelbar uträkning och utbetalning av vinstbeloppen icke låter sig väl förena med ett beskattningssystem, innebärande skatteavdrag för större vinster i samband med utbetalandet.

Om alltså en utsträckning av lotterivinstbeskattningen i dess nuvarande form till totalisatorvinster svårligen låter sig genomföras, synes emellertid detta icke behöva hindra, att man befriar dylika vinster från vanlig inkomstbeskattning i syfte att därigenom vinna en, enligt vad förut sagts, önskvärd förenkling av beskattningsreglerna. Detta synes så mycket hellre kunna ske som totalisatorvinster hittills endast i undantagsfall torde ha upptagits till beskattning, beroende på att de, som haft sådana vinster till skattepliktigt belopp, oftast torde ha underlåtit att deklarerat dem och att det varit omöjligt för taxeringsmyndigheterna att anordna något slag av kontroll beträffande dylika vinster.

I promemorian framhålles härjämte, att det syntes befoget att, därest totalisatorvinster undantoges från såväl lotterivinst- som inkomstbeskattning, i stället något höja det procenttal av insatssumman, som skall innehållas. Med nuvarande spelfrekvens syntes det knappast vara förenat med några egentliga olägenheter för det allmänna att höja nämnda procenttal till 25. Emellertid

borde anmärkas att det belopp, som därigenom skulle tillföras staten, komme att väsentligt överstiga det sammanlagda skattebelopp, som med nuvarande ur kontrollsynpunkt helt otillfredsställande system uttoges å totalisatorvinster.

Frågan om beskattningen av totalisatorvinster göres endast i ett par *remissyttranden* till föremål för särskilda uttalanden.

Svenska travsportens centralförbund och *Jockeyklubben* anföra:

På grund av den form 1923 års riksdagsbeslut om totalisatorns införande i Sverige fick, torde det vara uteslutet, att som här skett ur enbart fiskalisk synpunkt föreslå, att själva totalisatorn skall av de mottagna spelinsatserna inleverera en förhöjd andel till staten, vilka medel därefter skulle kunna disponeras som en vanlig statsinkomst. 1923 års riksdag har nämligen som villkor för totalisatorns tillåtande uppställt det bestämda och generella villkoret, att de från totalisatorn till statsverket inlevererade medlen skola helt och hållet disponeras för hästavelsbefrämjande ändamål. Att vissa belopp av totalisatormedel ändock de facto vissa budgetår disponerats för andra statsutgifter rubbar icke den av 1923 års riksdag fastslagna *principen*, ty i de fall så skett har det uteslutande rört sig om överskottsmedel ur stuteriväsendets fond, vilka de år det gäller icke disponerats för hästavelsändamål. Det förtjänar i detta sammanhang särskilt understrykas, att riksräkenskapsverket vid förarbetena till årets statsverksproposition ifrågasatte ändring i denna princip, vilket emellertid avvisades av chefen för jordbruksdepartementet. Det i finansdepartementets promemoria föreslagna förhöjda avdraget från spelinsatserna skulle alltså på ett radikalt sätt rubba de av riksdagen fastslagna principerna för totalisatorn, och vi få redan av detta skäl bestämt avstyrka förslaget. — — —

Vad man i första hand förbisett är felaktigheten att jämföra en dragning i ett lotteri med en tävling med totalisatorvadhållning. I ett lotteri gör allmänheten sina insatser *en gång* till varje dragning, vilken äger rum med i regel en månads mellanrum eller vid tippning en gång per vecka. Vid en hästportstävling däremot består varje tävlingsdag av i regel minst åtta löpningar. Den spelande delen av publiken på en hästsportsbana torde göra sina insatser i dagens samtliga lopp, vilket betyder att en spelare får vidkännas 20 % avdrag på sina insatser *åtta gånger under en och samma dag*. Att detta är en ytterst hård beskattning — i realiteten hårdare än i något annat lotteri — torde icke kunna bestridas, och den största varsamhet borde därför ligga i statsmakternas eget intresse beträffande en spelform som redan är föremål för så avsevärda avdrag. Det i Sverige tillämpade avdraget på 20 % ligger bland de högsta i Europa och torde utgöra vad som rimligen kan uttagas utan risk för bakslag. I Danmark har man på senare år höjt avdraget över 20 % och detta har uppenbarligen blivit för mycket för publiken, som i skrämmande stor omfattning vänt sig till illegala bookmakers med sina insatser. — — —

I nära sammanhang härmed står det förhållandet, att den av finansdepartementet föreslagna »skatten» icke i första hand träffar vinnarna på totalisatorn utan däremot utan urskillning drabbar alla som göra insatser, bland vilka de förlorande utgöra den stora majoriteten. Detta är naturligtvis — som också 1924 års skatteberedning framhåller — ett ytterst otillfredsställande förhållande som måste komma att stå i strid med den allmänna rättsuppfattningen. Att i dessa tider av hårdaste beskattning påläggas den hästsportsintresserade allmänheten en sådan pålaga som alldeles blint träffar i första hand de förlorande spelarna, måste komma att medföra en reak-

tion, som erfarenhetsmässigt kommer att kraftigt gynna den illegala vadhållningen. — — —

En annan synpunkt, som icke uppmärksammats av 1924 års skatteberedning, bör i detta sammanhang understrykas. I alla lotterier gäller att spelaren icke behöver erlægga någon skatt för att bli i tillfälle att inköpa själva lottsedeln eller avlämna sin tippningskupong. Men beträffande totalisatorn föreligger även här en skiljaktighet till spelarens nackdel. För att få tillträde till tävlingsbanan, där totalisatorn är belägen, måste entrébiljett lösas, och på denna får vederbörande erlægga nöjesskatt, som ju numera delvis är statlig. Staten uttager alltså av totalisatorspelaren en skatt för att han överhuvud skall bli i tillfälle att göra sina insatser, något som saknar motsvarighet inom allt annat spel. Även detta förhållande medverkar till, att totalisatorspelarna redan nu äro högre beskattade än deltagare i andra lotterier.

Tendensen i finansdepartementets förslag att sätta totalisatorn i avsevärt sämre och hårdare beskattad klass än varje annan existerande form av lotteri, framstår emellertid allra tydligast, om man analyserar vinstbeloppens fördelning vid totalisatorspelet. I intet lotteri eller i tippningen beskattas eller ifrågasättes beskattning av vinster på högst 25 kronor, och i varulotterierna är denna skattefria gräns enligt förslaget dragen vid 100 kronor. Trots den anmärkningsvärt knappa tid som stått till förfogande för vårt yttrande över det framlagda förslaget, ha vi likväl föranställt om en ingående utredning vid alla landets hästsportsbanor rörande vinstbeloppens fördelning. Genom tidningarnas rubriker om de höga totalisatoromsättningarna samt genom att enstaka höga odds sticka i ögonen och uppmärksammas, kan man lätt få den uppfattningen att de vid totalisatorn utbetalade vinstbeloppen äro särskilt höga. Den verkställda utredningen har emellertid helt och hållet jävat denna uppfattning. Av utredningen framgår nämligen att under hela år 1944 på landets samtliga trav- och galoppbanor inlöstes sammanlagt 1 717 286 vinstkvitton. *Av dessa vinster voro icke mindre än 1 535 636 st. eller 89,42 % på högst 25 kronor.* Dessa siffror visa med all evidens, att därest det icke är meningen att behandla totalisatorspelarna på ett helt annat sätt än övriga spelare, så bör hela förslaget i vad det rör totalisatorn frångås. Finansdepartementet har motiverat sitt förslag om ett förhöjt avdrag från alla insatser, utan hänsyn till om detta drabbar vinnare eller förlorare, med de tekniska svårigheterna att uttaga skatt på vinsten. Men när det nu visar sig, att 90 % av vinsterna *icke äro beskattningsbara*, bör väl det föreslagna oformliga beskattningssättet rimligtvis icke kunna ur någon synpunkt vidhållas. Med hänsyn till totalisatorns speciella natur och de därav betingade ovan anförda omständigheterna, borde större varsamhet rimligen iakttagas, när det gäller denna spelform än övriga. För exempelvis varulotterier föreslås en skattefri gräns av 100 kronor och med hänsyn bl. a. till det varje tävlingsdag verkställda upprepade avdraget från insatserna lopp efter lopp borde totalisatorvinsterna absolut icke kunna beskattas hårdare än vinster i ett dylikt lotteri. Därest så skedde, skulle emellertid icke mer än 1,45 % av vinsterna vara skattepliktiga och enbart praktiska synpunkter borde då tala för att hela förslaget får falla. — — — Härtill kommer — som 1924 års skatteberedning riktigt framhållit — att, på grund av de upprepade avdragen från insatssumman och andra omständigheter, någon nämnvärd nettovinst ytterst sällan uppstår för en totalisatorspelare.

Lantbruksstyrelsen instämmer i huvudsak i vad de nyssnämnda organisationerna anfört samt framhåller, att de av 1924 års skatteberedning och stateriöverstyrelsen på sin tid anförda synpunkterna beträffande den skattetek-

niska sidan av saken fortfarande äga full giltighet. I övrigt uppgiver styrelsen, att den icke delar den i promemorian uttalade uppfattningen, att det med nuvarande spelfrekvens knappast skulle vara förenat med några egentliga olägenheter för det allmänna att höja procenttalet för den del av insatssumman, som skall innehållas, från 20 till 25 procent. Styrelsen anför där-
efter:

En betydande del av omsättningssummorna i totalisatorn härröra nämligen från sådana spelare, vilka icke äro i tillfälle eller hava lust att riskera några större belopp utan därför göra sina insatser å sådana hästar, vilka så vitt i förväg kan bedömas hava de största utsikterna att inkomma som segrare eller bliva placerade. Så snart en segertippad häst vinner loppet, blir utdelningen i totalisatorn obetydlig och inskränker sig icke så sällan till att spelaren endast får insatsen tillbaka. En höjning av ifrågavarande procenttal skulle medföra en minskning av den till fördelning mellan vinnarna återstående delen av den totala insatssumman, och i de typiska favoritloppen bleve därför möjligheterna till åtminstone någon vinst å de små insatsbeloppen mera ovissa än hittills. Såsom ett exempel på vad promemorians förslag innebär kan nämnas, att ett odds, som enligt gällande bestämmelser uppgår till 2: — eller 1:50, enligt förslaget skulle reduceras till 1:87 respektive 1:40. På en tvåkronorsinsats skulle i förra fallet vinsten reduceras från 2 kronor till 1 krona och i det sista fallet skulle den till 1 krona uppgående vinsten helt bortfalla. Det är att befara, att de spelare, varom här närmast är fråga, efter hand skulle komma att tröttna och att vadhållningen i totalisatorn alltmera komme att glida över på hasardspelets plan — en utveckling, som lantbruksstyrelsen för sin del icke anser önskvärd. Insatssummorna komme utan tvivel att sjunka, och fördelen ur det allmännas synpunkt med en höjning av nu ifrågavarande procentsats bleve med all sannolikhet helt illusorisk.

På grund av vad sålunda anförts och när den ifrågasatta åtgärden icke kan anses nödvändig för täckande av det jämförelsevis ringa belopp, som skulle inflyta till statskassan, även för det fall att totalisatorvinster kunde effektivt beskattas som inkomst eller lotterivinst i vanlig ordning, anser lantbruksstyrelsen sig böra på det bestämdaste avstyrka förslaget i nu ifrågavarande del.

Länsstyrelsen i Uppsala län anser på de skäl, som anförts av 1924 års skatteberedning, att någon ändring i hittills gällande bestämmelser för beskattning av totalisatorvinster icke bör vidtagas.

Överståthållarämbetet uttalar att frågan, huruvida det är möjligt att i samband med den föreslagna omläggningen av beskattningsreglerna utan olägenhet höja statens andel av insatsen vid totalisatorspel, undandraget sig ämbetets bedömande.

Statskontoret slutligen, som icke har något att erinra mot förslaget i förevarande del, säger sig förutsätta, att den ytterligare del av insatserna som föreslås skola innehållas oavkortad tillfaller statsverket.

Vinster i utländska lotterier.

Om beskattning av vinster i utländska lotterier anföres i *promemorian*:

Å vinster i utländska lotterier kan lotterivinstbeskattningen i sin nuvarande form icke tillämpas, då lotteriföretag i utlandet givetvis icke kunna åläggas att för svenska statens räkning innehålla belopp svarande mot skatten. Med

hänsyn bland annat till den konkurrens med de svenska lotterierna som de utländska skulle kunna etablera, om de finge en särskilt gynnad ställning i beskattningshänseende, lärer man icke heller kunna välja den utvägen att frikalla vinster i sådana lotterier från all beskattning, även om vissa skäl kunde tala härför. Det torde sålunda vara ofrånkomligt att låta deklaration och beskattning av utländska lotterivinster fortfarande ske i samma ordning som gäller för inkomstdeklaration och inkomstbeskattning. Däremot torde — för vinnande av viss förenkling — beräkningen av det skattepliktiga beloppet lämpligen kunna verkställas enligt motsvarande regler som vid den särskilda lotterivinstbeskattningen. Följande förfarande torde härvid kunna tillämpas.

I stället för att lotterivinster enligt nu gällande bestämmelser i kommunal-skattelagen skola sammanräknas och beskattas, om vinsternas summa uppgår till eller överstiger 100 kronor, bedömes frågan om skatteplikten med hänsyn till storleken av varje särskild vinst. I enlighet härmed räknas vinsten som skattepliktig intäkt endast om den ensamt för sig överstiger 100 kronor. Avdrag för kostnader för lottköp medges ej, utan hela vinsten upptages — under nyss angiven förutsättning — som inkomst. Denna inkomst behandlas på samma sätt som nettointäkten av lotterispel enligt nuvarande regler. Något undskott å lotterispel kan, i skattehänseende, icke förekomma.

Mot det ovan angivna beräkningssättet kan givetvis invändas, att det avviker från den i kommunal-skattelagen vedertagna principen att alla omkostnader i en viss förvärvskälla skola avdragas vid framräknandet av inkomsten från förvärvskällan. Detta är visserligen riktigt, men med hänsyn till frågans ringa praktiska betydelse och i syfte att vinna en önskvärd förenkling synes ett sådant avsteg här kunna godtagas. Spelarna i utländska lotterier lära icke heller kunna åberopa, att de göra någon förlust på anordningen, eftersom borttagandet av avdragsrätten för utgifter för lottseddlar i stort sett kompenseras av rätten att vid tillämpning av skattepliktsgränsen räkna varje vinst för sig.

På grund av vad nu sagts torde inkomstbeskattningen böra bibehållas beträffande vinster i utländska lotterier, därvid dock böra tillämpas de förenklade beräkningsgrunder, som ovan angivits. Detta skulle visserligen innebära, att vissa bestämmelser rörande lotterivinster alltjämt skulle ingå i kommunal-skattelagen. Dessa bestämmelser skulle dock bliva synnerligen enkla till sin innebörd. I övrigt skulle däremot de nuvarande bestämmelserna i kommunal-skattelagen kunna utmönstras och beskattningen av lotterivinster helt regleras av den särskilda förordningen angående skatt å lotterivinster.

I *remissyttrandena* har förslaget i denna del icke föranlett några särskilda uttalanden.

Erforderliga författningsändringar m. m.

I ett särskilt avsnitt av *promemorian* behandlas de författningsändringar, som föranledas av vad i *promemorian* anförts rörande olika slag av lotterivinster. Härom anföres:

Den föreslagna omläggningen av lotterivinstbeskattningen förutsätter i första hand ändring av förordningen den 28 september 1928, nr 376. Uttrycket »vinst i svenskt penninglotteri» i 1 § 1 mom. 1 stycket i denna förordning bör sålunda ersättas med »vinst i svenskt lotteri», varjämte sista meningen i samma stycke bör utgå. Vidare bör införas en bestämmelse om den särskilda skattepliktsgränsen för vinster i varulotterier.

Beträffande vinster å premieobligationer innebär förslaget upphävande av den vid utfärdande av 1928 års förordning meddelade övergångsbestämmelsen, att förordningen icke skulle tillämpas i fråga om vinst, som utfallit vid vinstdragning å premieobligationer, vilka utfärdats före den 1 januari 1929; däremot förutsättes ett bibehållande av den vid 1942 års ändring av förordningen meddelade övergångsbestämmelsen, att äldre bestämmelser (innebärande en skattesats av 10 procent) fortfarande skulle äga tillämpning i fråga om vinst, som utfallit vid vinstdragning å premieobligationer, vilka utfärdats före den 1 juli 1942.

I samband härmed torde böra företagas en formell ändring i ifrågavarande förordning, som icke direkt föranledes av den nu föreslagna omläggningen av beskattningen. I 1 § 2 mom. sägs, att under penninglotteri inbegripes vadhållning, som enligt Kungl. Maj:ts tillstånd anordnas för allmänheten i samband med idrottstävlingar, dock ej vadhållning medelst totalisator vid hästtävlingar. Den här förekommande bestämmelsen av begreppet lotteri, som infördes genom en förordning den 22 februari 1935 (nr 29), varigenom lotterivinstskatten utsträcktes till s. k. tippningsvinster, synes vara oegentlig, sedan i 1939 års lotteriförordning givits en definition på lotteri, varigenom däri uttryckligen inbegripes även vadhållning. I stället torde — för att det sakliga innehållet i förevarande avseende skall bibehållas oförändrat — vinster vid vadhållning medelst totalisator vid hästtävlingar direkt böra undantagas från skatt enligt lotterivinstskatteförordningen. Denna undantagsbestämmelse synes lämpligen kunna införas i 1 § 1 mom. 1 stycket, därvid 2 mom. bör utgå. Beteckningen »1 mom.» bör då i sin tur borttagas, vilket föranleder en formell ändring jämväl av 2 §.

Den nuvarande bestämmelsen om lotterivinster i 19 § kommunalskattelagen bör vidare ersättas med ett stadgande, att till skattepliktig inkomst icke räknas vinst i svenskt lotteri och ej heller sådan vinst i utländskt lotteri, som uppgår till högst 100 kronor. Punkt 2 av anvisningarna till nämnda paragraf läser kunna helt utgå. I punkt 2 av anvisningarna till 36 § synes endast behöva utsägas, att avdrag för utgifter för inköp av lottsedlar eller för liknande insatser i lotteri i intet fall är medgivet. I punkt 3 av anvisningarna till 36 § böra slutligen vissa jämkningar företagas.

På grund av omläggningen beträffande beskattningen av vinsterna å teaterobligationerna bliva 1 och 2 mom. i 42 § taxeringsförordningen onödiga. Dessa författningsrum böra sålunda förklaras skola upphöra att gälla, vilket föranleder vissa formella ändringar i 53 § 1 mom., 56 § 1 mom. sista stycket, 141 § 4 mom. och 142 § samma förordning.

Slutligen synes lotteriförordningen böra ändras såtillvida att det däri under 3 § a) och b) upptagna villkoret för rätt att anordna lotteri, »att vinsterna icke utgöras av penningar eller värdepapper», ersättes med villkor av innehåll, att vinsterna icke till större del än som motsvarar därå belöpande skatt utgöras av penningar eller värdepapper.

Angående tiden för ikraftträdande m. m. anföres i promemorian:

De föreslagna ändringarna i lotterivinstskatteförordningen synas lämpligen böra träda i kraft den 1 januari 1946. I likhet med vad som skedde vid genomförande av 1942 års ändringar i förevarande förordning torde böra föreskrivas, att äldre bestämmelser skola äga tillämpning jämväl efter dagen för ikraftträdandet i fråga om vinst, som blivit tillgänglig för lyftning före denna dag. Å andra sidan synas ändringarna i lotteriförordningen, som principiellt böra träda i kraft samtidigt med ändringarna i lotterivinstskatteförordningen, böra bli tillämpliga redan före den 1 januari 1946 beträffande vinst, som blir tillgänglig för lyftning nämnda dag eller senare.

De föreslagna ändringarna i kommunalskattelagen samt taxeringsförordningen torde likaledes böra träda i kraft den 1 januari 1946, dock att lagen i dess äldre lydelse alltjämt bör äga tillämpning med avseende å lotterivinster, som dessförinnan blivit tillgängliga för lyftning.

I flertalet *remissyttranden* har icke gjorts någon erinran mot den föreslagna utformningen av de ifrågasatta författningsändringarna.

Emellertid föreslår *kammarrätten* — med hänsyn till att de ändrade bestämmelserna skulle komma att gälla även lotterier där vinsterna avse fastigheter eller varor — att i övergångsbestämmelserna till författningarna om ändringar i förordningen om särskild skatt å vissa lotterivinster samt i kommunalskattelagen göres ett tillägg av innebörd att äldre bestämmelser skola gälla, därest tillstånd till lotteriet meddelats före det ifrågavarande författningar utkommit från trycket. Enligt vad *kammarrätten* under hand inhämtat skulle det nämligen kunna inträffa att en lotteriarrangör, före det de ändrade bestämmelserna utkomme från trycket, erhöle tillstånd till anordnande av lotteri med dragning först efter den 1 januari 1946 eller att dragningen genom förlängning av tidigare meddelat tillstånd framflyttades till efter nämnda dag. Hade i ett sådant fall lotteriet anskaffat vinster bestående av individuella föremål, skulle det kunna tänkas, att lotteriet icke hade möjlighet att åvägabringa den ändring i sammansättningen av de skattepliktiga vinsterna, som förutsattes i den föreliggande promemorian. Fördenskull syntes i fråga som sådana lotterier äldre bestämmelser fortfarande böra gälla.

Överståthållarämbetet och *länsstyrelsen i Uppsala län* göra liknande uttalanden.

Länsstyrelsen i Uppsala län ifrågasätter vidare införande av skyldighet för den, som vid lotteridragning inom riket erhållit vinst i penningar, som uppgått till minst 500 kronor, att till anordnaren av lotteriet avlämna skriftlig uppgift å vinsten vid dennas lyftning. Det skulle sedan åligga anordnaren av lotteriet att till vederbörande skattemyndighet översända dessa uppgifter. *Länsstyrelsen* anför härom:

Vid granskning av deklARATIONER enligt s. k. kontantprincipen har det nämligen ofta förekommit, att skattskyldig såsom förklaring till förmögenhetsökningen uppgivit, att denna berott på lotterivinst. Möjligheten för skattemyndigheterna att kontrollera dessa uppgifter äro synnerligen små, och för den skattskyldige är det även svårt att styrka sina uppgifter. *Länsstyrelsen* kan i förevarande avseende åberopa ett fall inom Uppsala län, då den skattskyldige uppgivit, att förmögenhetsökningen berott på en lotterivinst å 10 000 kronor. Efter omfattande undersökningar lyckades *länsstyrelsen* konstatera, att den skattskyldiges uppgift var oriktig, vilket föranledde höjning av taxeringen med nämnda belopp. Grundad anledning finnes antaga, att av skattskyldig lämnade uppgifter icke alltid äro med sanningen överensstämmande. Särskilt skulle icke obetydliga skatteintäkter vinnas åt det allmänna genom införande av ovan föreslagna uppgiftsskyldighet.

Departementschefen.

Syftemålet med den nu föreslagna omläggningen av lotterivinstbeskattningen är icke att tillföra staten ytterligare skatteintäkter utan endast att åstadkomma en ändamålsenligare ordning för uttagande av skatt å lotterivinster. Omläggningen är betingad *dels* av hänsynen till de skattskyldiga — därvid syftet är att befria vinnare av varuvinster från skyldighet att erlægga inkomstskatt för vinstvärdet och sålunda underlätta för vinnarna att behålla även mera värdefulla vinster — *dels ock* av önskvärdheten att åstadkomma en rationalisering av beskattningen av lotterivinster samt en förbättring av taxeringskontrollen på förevarande område. Jämväl hänsynen till den väntade uppbördsreformen gör det önskvärt att från området för inkomstbeskattningen bortrensa den irrationella inkomsttyp, som lotterivinsterna få anses utgöra.

Mot den föreslagna omläggningen har Stockholms stads drätselnämnd invänt, att omläggningen skulle få till följd en inkomstminskning för kommunerna. De belopp, som enligt förslaget skulle frånhändas kommunerna, äro emellertid så små att de torde sakna nämnvärd betydelse för kommunernas ekonomi.

Med hänsyn till det nu anförda och då den föreslagna omläggningen jämväl i övrigt får anses motiverad tillstyrker jag i princip de i promemorian framlagda förslagen.

Vad härefter angår de särskilda slag av lotterivinster, varom nu är fråga, och därvid först vinster i svenska varulotterier innebär förslaget i denna del att varje skattepliktig vinst, d. v. s. varje vinst med över 100 kronors värde, skulle till en del bestå av kontanta penningar, vilka emellertid icke skulle utbetalas till vinnaren utan innehållas för skattelikvid.

Vid remissbehandlingen hava statskontoret och riksräkenskapsverket emellertid ifrågasatt annat förfaringsätt för skattens uttagande än det i promemorian föreslagna. Ämbetsverken hava därvid såsom en fördel hos de av dem förordade metoderna framhållit bl. a., att skattepliktsgränsen vid tillämpning av nämnda metoder skulle kunna sättas lägre än vid 100 kronor. För egen del anser jag dock den i promemorian föreslagna skattepliktsgränsen för vinster i varulotterier lämplig. Vid sådant förhållande och då promemoriaförslaget i övrigt anknyter till den för penning- och värdepappersvinster tillämpade ordningen — mot vilken anmärkningar veterligen icke förekommit — anser jag den i promemorian föreslagna metoden böra givas företräde framför de av ämbetsverken förordade metoderna.

Vid remissbehandlingen har vidare från något håll gjorts gällande, att förslagets genomförande i nu förevarande del skulle komma att medföra en misskreditering av lotterierna och minska deras möjligheter att avyttra lotter. Dessa farhågor synas dock knappast befogade. En mera allmän kännedom om nu gällande regler — enligt vilka den som vinner t. ex. ett piano, värt 2 000 kronor, därigenom åsamkas en skatteskuld som i allmänhet torde uppgå till minst 400 kronor — torde verka mera dämpande på allmänhetens

lust att köpa lotter än vetskapen om att ett som vinst utannonserat piano är värt endast 2 000 kronor ehuru vinstens värde (inclusive det för skattebetalning avsedda kontantbeloppet) angivits till 2 500 kronor. Förfaringssättet att vinsten upptages till högre belopp än det som i verkligheten kommer vinnaren tillhanda innebär ju för övrigt icke någon nyhet. En penningvinst eller en värdepappersvinst upptages sålunda redan nu till högre belopp än det som utlämnas till vinnaren.

Vidare har invänts, att den föreslagna omläggningen av beskattningen av varuvinster skulle för lotteriarrangörerna medföra ökat arbete. Det är givetvis riktigt, att omläggningen kommer att åsamka lotteriarrangörerna visst merarbete, men detta synes dock icke vara av sådan omfattning att nämnda förhållande bör utgöra hinder för genomförandet av en i övrigt önskvärd omläggning av beskattningen.

I vissa remissyttranden har hemställts att *dels* vinster i sådana varulotterier, som få anordnas utan Kungl. Maj:ts tillstånd, och *dels* vinster i lotterier, där samtliga vinster äro skänkta, måtte undantagas från beskattning. Tillräckliga skäl att undantaga vinster i lotterier, som få anordnas utan Kungl. Maj:ts tillstånd, torde emellertid icke föreligga. Vad åter angår lotterier med enbart skänkta vinster torde dessa lotterier regelmässigt anordnas till förmån för särskilt behjärtansvärda ändamål. Med hänsyn härtill och då, såsom i promemorian framhållits, beskattningen i dylika fall kan komma att verka som en beskattning av lotteriet såsom sådant och icke som en beskattning av vinnarna, förordar jag att skattefrihet medgives beträffande nu ifrågavarande lotterier. Jag vill härvid särskilt framhålla, att eftergiften ur statsfinansiell synpunkt saknar betydelse och att nämnvärda praktiska svårigheter icke torde föränledas av en dylik undantagsbestämmelse.

Beträffande vinster i varulotterier vill jag slutligen nämna att, i den mån dylika lotterier få anordnas utan vare sig tillstånd eller anmälan (jfr 8 § lotteriförordningen), jämväl vinster i dessa lotterier bliva skattepliktiga enligt lotterivinstskatteförordningen.

Vad härefter angår frågan om beskattningen av vinster å 1889 och 1893 års teaterobligationer ansluter jag mig härutinnan till promemorieförslaget, som i denna del icke föränlett erinran vid remissbehandlingen.

Beträffande frågan om totalisatorvinsternas behandling i skattehänseende synas de mot promemorieförslaget i denna del gjorda invändningarna icke i första hand rikta sig mot den ifrågasatta åtgärden att befria dessa vinster från inkomstbeskattning utan mot den i samband härmed föreslagna höjningen av den staten tillkommande andelen av insatserna vid totalisatorspel.

Mot den föreslagna höjningen av statens andel av insatserna har sålunda anmärkts, att höjningen skulle strida mot 1923 års riksdagsbeslut angående totalisatorspel, enligt vilket de från totalisatorn till statsverket inlevererade medlen skulle disponeras för hästavelsbefrämjande ändamål. Häremot kan framhållas, att förslaget i princip avser endast att tillskapa en ny form för uttagande av den skatt, som redan nu författningsenligt skall utgå för totali-

satorvinster. En anordning, varigenom denna skatt kommer att inbetalas till skattemyndigheterna direkt av vadhållningsarrangören i stället för av vinnarna, läser icke strida mot förenämnda riksdagsbeslut. Emellertid bör anmärkas, att en höjning av det innehållna beloppet från 20 till 25 procent av insatssumman kommer att tillföra staten ett belopp, som väsentligt överstiger den skatt som med nuvarande ur kontrollsynpunkt helt otillfredsställande system uttages å totalisatorvinster. Därest en höjning av procenttalet överhuvud skall vidtagas, torde dock av praktiska skäl en mindre höjning än med 5 procent knappast kunna komma i fråga.

Vad härefter beträffar anmärkningen, att en beskattning i form av en höjning av statens andel av insatserna icke skulle träffa vinnarna utan samtliga spelare, torde denna anmärkning knappast vara hållbar. Vid totalisatorvadhållning kan vadhållningsarrangören nämligen icke inverka på vinstfördelningen, varför ett avdrag å insatserna alltid verkar så att vinnarnas andel, d. v. s. vinsterna, reduceras. Däremot är det onekligen en olägenhet att en på angivet sätt anordnad beskattning träffar alla vinnarna och icke enbart dem, vilkas vinster överstiga den för beskattning av penningvinster eljest stadgade skattepliktsgränsen.

Mot förslaget har även anmärkts, att dess genomförande skulle kunna medföra att allmänheten vände sig till illegala bookmakers med sina insatser ävensom att vadhållningen å totalisatorn mera glede över på hasardspelets plan. I vad mån dessa erinringar äro befogade är självfallet svårt att avgöra. För egen del anser jag emellertid — med hänsyn bland annat till den mycket betydande ökning av omsättningen, som inträtt under senare år — erinringarna icke vara av den beskaffenhet att de utgöra hinder för förslagets genomförande. Enligt min mening bör alltså Kungl. Maj:t vid beviljande av tillstånd till vadhållning medelst totalisator för år 1946 meddela föreskrift om att å gjorda insatser 25 procent skall innehållas. Skulle riksdagen emellertid anse, att något ytterligare avdrag å insatserna ej bör ske, synes detta likväl icke böra hindra att totalisatorvinsterna befrias från inkomstbeskattning.

Som statskontoret framhållit böra de medel, som skulle komma att inflyta genom den tilltänkta höjningen av statens andel av insatserna vid totalisatorspel, betraktas såsom vanlig statsinkomst och sålunda icke upptagas å den specialbudget, å vilken dylika insatsmedel för närvarande redovisas. De lämpliga budgettekniska anordningarna torde, därest höjningen kommer till stånd, senare få upptagas till övervägande.

Vad i promemorian föreslagits rörande beskattningen av vinster i utländska lotterier har icke föranlett någon erinran vid remissbehandlingen. Jag tillstyrker förslaget i denna del.

Beträffande avfattningen av de föreslagna författningsbestämmelserna har bl. a. kammarrätten uttalat, att övergångsbestämmelserna borde avse även vinster i varulotterier, vartill tillstånd meddelats innan de ändrade bestämmelserna utfärdats, och att den nya ordningen sålunda icke borde tillämpas å sådana vinster. Vad kammarrätten sålunda anfört torde böra iakttagas.

Det av länsstyrelsen i Uppsala län framställda förslaget om införande av viss uppgiftsplikt för vinnare av penningvinst å minst 500 kronor anser jag mig icke böra biträda. Det föreslagna kontrollförfarandet synes alltför omständligt i förhållande till de fördelar, som därigenom skulle ernås.

Den föreslagna omläggningen av lotterivinstbeskattningen torde böra föranleda vissa ändringar i kungörelsen om uppbörd och redovisning av den särskilda lotterivinstskatten. Till denna fråga torde jag emellertid få återkomma efter det riksdagen tagit ställning till själva förslaget.

I enlighet med det nu anförda har inom finansdepartementet utarbetats förslag till

1) *förordning angående ändrad lydelse av 1 och 2 §§ förordningen den 28 september 1928 (nr 376) om särskild skatt å vissa lotterivinster,*

2) *lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370),*

3) *förordning om ändring i taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379) samt*

4) *förordning om ändrad lydelse av 3 § lotteriförordningen den 19 maj 1939 (nr 207).*

Förslagen överensstämman — med de ändringar som föranledas av vad jag förut anfört angående vinster i varulotterier med enbart skänkta vinster samt angående avfattningen av övergångsbestämmelserna — med de vid departementspromemorian fogade författningsutkasterna.

Föredragande departementschefen hemställer härefter, att ifrågavarande författningsförslag måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

W. Dickson.